

การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

โดย

นางขวัญจิรา แจ็กภูเขียว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

โดย
นางขวัญจิรา แจ็กภูเขียว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT OF PROVINCIAL
EDUCATION OFFICE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด
โดย	ขวัญจิรา แจ็กภูเขียว
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. ปัญญา แก้วกีย์รุ)

56252937 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต

คำสำคัญ : การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา, ศึกษาธิการจังหวัด

นาง ขวัญจิรา แจ็กภูเขียว: การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (EDFR) มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและเพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การดำเนินการวิจัย มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 2) การทำ EDFR รอบที่ 1 3) การทำ EDFR รอบที่ 2 และการวิเคราะห์ข้อมูล 4) การทำ EDFR รอบที่ 3 และ 5) การรายงานผล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และระดับภูมิภาค ผู้บริหารระดับจังหวัด ศึกษาพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 19 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย มัธยฐาน, ฐานนิยม และ พิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ได้กำหนดให้มีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยมีบทบาทหน้าที่ที่ซับซ้อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาในจังหวัด และใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาเชิงกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการตรวจราชการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการมีทั้งหมด 44 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา มี 5 แนวทาง 2) ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ มี 20 แนวทาง และ 3) ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา มี 19 แนวทาง

56252937 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT, PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

MRS. KHUANJIRA JECKPHUKIEW : THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PRASERT INTARAK, Ed.D.

The purposes of this Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) were to find 1) the present time of the educational supervision system management of provincial education office, and 2) the guidelines for management of the educational supervision system management of provincial education office. The research comprised 3 procedures as follow: 1) studying the present time of the educational supervision system management of provincial education office 2) making first EDFR 3) making second EDFR and content analysis 4) making third EDFR and 5) reporting. The data was collected by using interview and opinionnaire. The respondents were the high position administrator in Ministry of Education (policy level) and local, administrator of provincial education, supervisor and school administrator with the total of 19 respondents. The statistical used for data analysis were median, mode, inter quartile range (IQR).

The findings of this research were as follows:

1. The present time of the educational supervision system management of provincial education office has the structure of the educational supervision system management by using the group of supervision to monitor and evaluate the educational management in the province and using the process of educational supervision to follow and support the inspection of educational ministry.

2. The guidelines for management of the educational supervision system management of provincial education office have 44 guidelines namely: 1) management the structure of the educational supervision system have 5 guidelines 2) management the role and duty of each department have 20 guidelines 3) management process of educational supervision have 19 guidelines.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ปัญญา แก้วกียูร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวคิด แนวทาง ในการศึกษาวิจัย ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทองพันธ์ แจ็กภูเขียว คุณแม่สมพร แจ็กภูเขียว ที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการดำเนินการวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากดุชฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีคุณูปการต่อผู้วิจัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ อันมีค่ายิ่ง ตลอดมา

ขวัญจิรา แจ็กภูเขียว

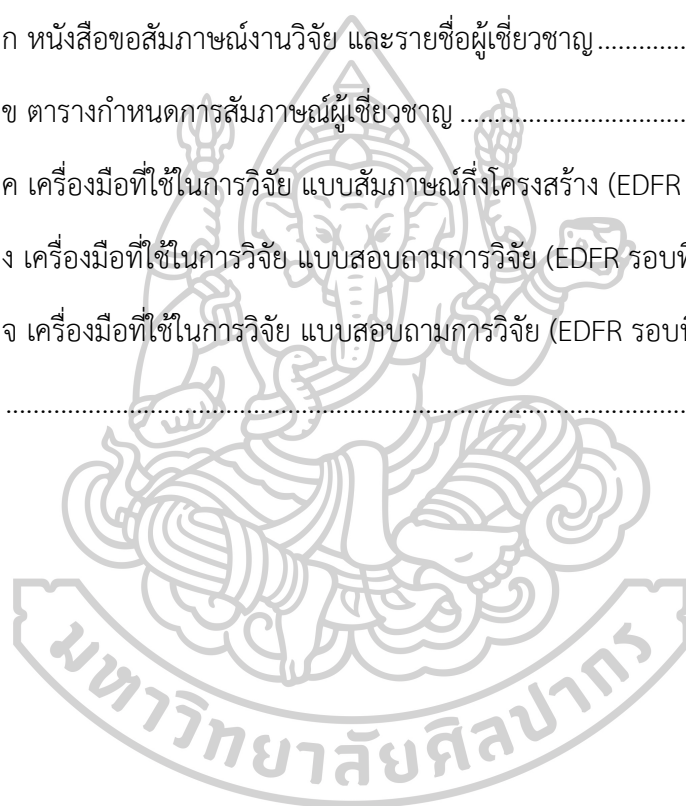
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	12
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	12
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	14
หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา.....	16
กระบวนการนิเทศการศึกษา.....	19
รูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	22
การจัดการนิเทศการศึกษาภายหลังการเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2559.....	26
เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research).....	40

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยในประเทศ	42
งานวิจัยต่างประเทศ	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	52
ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย	52
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย	52
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย	54
ระเบียบวิธีวิจัย	56
แผนแบบการวิจัย	56
ผู้ให้ข้อมูล	56
ตัวแปรที่ศึกษา	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	63
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
สรุปผลการวิจัย	143

อภิปรายผล	146
ข้อเสนอแนะ	156
ข้อเสนอแนะทั่วไป	156
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	156
รายการอ้างอิง.....	157
ภาคผนวก	162
ภาคผนวก ก หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	163
ภาคผนวก ข ตารางกำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	169
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (EDFR รอบที่ 1).....	174
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)	177
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3).....	185
ประวัติผู้เขียน	194

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2).....	83
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2).....	89
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2).....	99
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2.....	107
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2.....	115
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2.....	128

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	55
ภาพที่ 3 แผนแบบการวิจัย.....	56

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 มาตรา 80 (3) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก¹ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 8 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง²² เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน สู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้มีการปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรอย่างเหมาะสม การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

---

¹ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 124, ตอนที่ 47 ก (24 สิงหาคม 2550): 23.

² “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542): 5-6.

ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต³ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม⁴

จากสถานการณ์ดังกล่าวประเทศต้องเร่งพัฒนาคนเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย ให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีนิสัยใฝ่รู้ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงต้องดำเนินการขับเคลื่อน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล⁵ โดยต้องอาศัยกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ ในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้อง มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม

³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554), 11.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559), 4.

⁵ ภันทิรา สุปลการ, “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), 31.

และผู้อื่น มัชยัสถ์ออดอม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็น พลเมืองดีของชาติมีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและ ภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความ ถนัดของตนเอง”⁶ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความ หลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา มีการส่งเสริม พัฒนาครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานอื่น และ ในมาตรา 15 กำหนดให้ระบบ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม⁷

และในพ.ศ. 2559 ได้มีราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาค เพื่อแก้ปัญหาการสั่งการและการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นเอกภาพ ให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ โดย กำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และให้ แต่ละจังหวัด มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า กศจ.⁸ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อให้ การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย และสามารถประสานเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศโดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงได้กำหนดให้แต่ละจังหวัดมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และให้มี

⁶ “ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580),” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561): 34.

⁷ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 119, ตอนที่ 123 ก (19 ธันวาคม 2545): 6-15.

⁸ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง (21 มีนาคม 2559): 1-3.

ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด⁹ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคที่มีความซับซ้อน ได้กำหนดให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท¹⁰ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แบ่งกลุ่มงานภายในออกเป็น 8 กลุ่ม โดยมีกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผล ทำหน้าที่ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน

⁹ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง (21 มีนาคม 2559): 6-7.

¹⁰ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134 ตอนพิเศษ 96 ง (3 เมษายน 2560): 14.

ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย¹¹

ปัญหาของการวิจัย

หลังจากได้มีการขับเคลื่อนและการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้มีการจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในแต่ละจังหวัด มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา การส่งเสริมการศึกษาเอกชน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรรมการ โดยมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหาร และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย¹²

เมื่อมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยให้การส่งเสริมสนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง และสั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด

¹¹ “ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” (12 มิถุนายน 2560): 6.

¹² “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134 ตอนพิเศษ 96 ง (3 เมษายน 2560): 17-18.

ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ¹³ อีกด้วย ซึ่งการนิเทศการศึกษานั้น เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ¹⁴ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไปในที่สุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ว่าควรมีแนวทางในการบริหารจัดการอย่างไรเพื่อให้สามารถเร่งรัดการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาทั้งระบบให้ประสานเชื่อมโยงกัน เกิดความร่วมมือ และบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาระหว่างส่วนกลาง สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยและสามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้ชัดเจน ผู้วิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

¹³ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, (12 มิถุนายน 2560):6.

¹⁴ วุชรา เล่าเรียนดี, การนิเทศการสอน, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550),3.

ข้อคำถามของการวิจัย

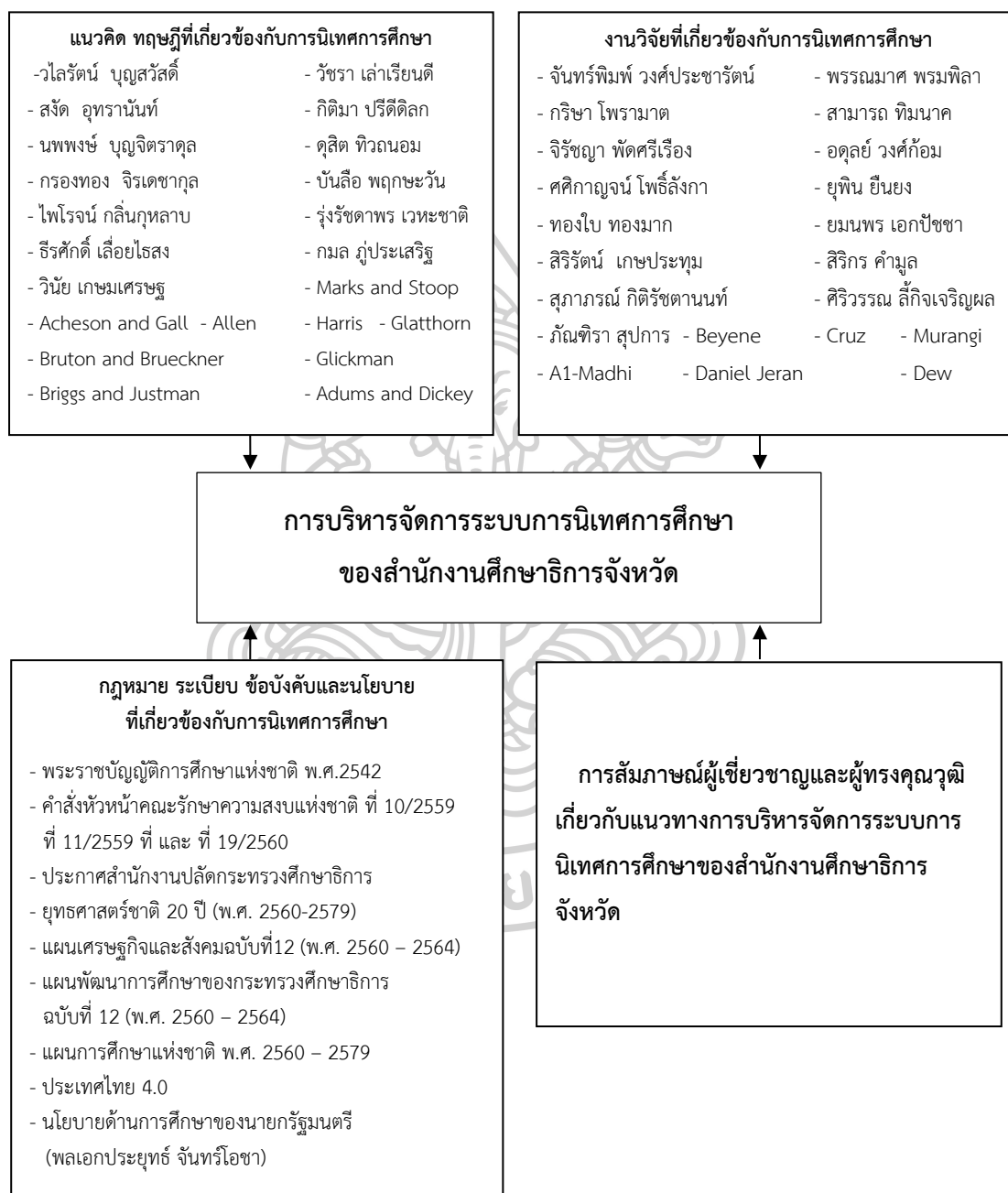
เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นแนวทางในการศึกษาหาคำตอบ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อศึกษา การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, **หลักการนิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 137.

- : วัชรรา เล่าเรียนดี, **การนิเทศการสอน** (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร ,2550), 3.
- : สงัด อุทรานันท์, **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2527), 17.
- : กิติมา ปรีดีติลล, **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น** (กรุงเทพฯ: บริษัทอักษราพัฒนา จำกัด, 2532), 264.
- : นพพงษ์ บุญจิตราดุล, **หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3** (กรุงเทพฯ: อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527), 200-203.
- : ดุสิต ทิวถนอม, **การนิเทศการศึกษา หลักการและการปฏิบัติ** (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540), 19-20.
- : กรองทอง จิระเดชากุล, **การนิเทศภายในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ: พิมพ์ธารอักษร, 2550), 3.
- : บันลือ พุกกะวัน, **การนิเทศภายในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535), 65-67.
- : Keith A. Acheson and Meredith D. Gall, **Clinical Supervision and Teacher Development Perservice and Applications** (U.S.A.: John Willey & Sons, 2003), 90.
- : Louis A. Allen, อ้างถึงใน สงัด อุทรานันท์, **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 1** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529), 81-82.
- : Harris, B. M., **Supervisory Behavior in Education** (Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall, 1975), 14-15.
- : Glatthorn, **Differentiated supervision** (Washington D. C.: association for supervision and curriculum developmental approach), 2.
- : William H. Burton and Leo J. Brueckner, **Supervision : A Social Process, 2nd ed.** (New York: Appleton – Century Crofts, 1955), 71-72.
- : Carl D. Glickman, **Supervision of instruction** (Newton, Massachusetts: Ally and Bacon, 1985), 14.
- : “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542): 5.
- : พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 127, ตอนที่ 45 ก (22 กรกฎาคม 2553): 4-5.
- : “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง (21 มีนาคม 2559): 1-5.

: “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง (21 มีนาคม 2559): 6-8.

: “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134 ตอนพิเศษ 96 ง (3 เมษายน 2560): 14-22.

: “ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ” (12 มิถุนายน 2560): 6.

: ประเมธี วิมลศิริ, “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อนาคตประเทศไทยเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (เอกสารประกอบการบรรยาย เสนอที่ ห้องประชุมสถาบันวิทยาการประกันภัยระดับสูง ชั้น 2 สำนักงาน คปภ., 26 สิงหาคม 2559).

: นุชจรี วงษ์สันต์, “ทิศทางและการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12” (เอกสารประกอบการบรรยาย 28 เมษายน 2559).

: เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)** (2559), 2-17.

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560), 142-143.

: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)** (2559), 50-51.

: สุวิทย์ เมษินทรีย์, **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**, (2559), 5-27.

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา), พิมพ์ครั้งที่ 2** (กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2559), 11-16.

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ และเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ในระดับกระทรวง กรม ส่วนภูมิภาค และในระดับจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง หน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ 2) แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา กฎระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีความหมายแตกต่างกัน ตามแนวความคิด ความเชื่อ จุดมุ่งหมาย และแนวทางการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายแนวคิด ดังนี้

วัชร เล่าเรียนดี ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศการศึกษา ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ¹⁵ เช่นเดียวกับ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการสอนและพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ¹⁶ ในขณะที่ ดุสิต ทิวถนอม ได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ¹⁷

---

¹⁵ วัชร เล่าเรียนดี, การนิเทศการสอน (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), 3.

¹⁶ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), 2.

¹⁷ ดุสิต ทิวถนอม, การนิเทศการศึกษา หลักการและการปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540), 4.

อดุลย์ วงศ์ก้อม ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา ได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม การบริการ และวิธีการต่าง ๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน และการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ¹⁸ เช่นเดียวกับ ภัญชิตรา สุปการ ได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับกการนิเทศ เพื่อมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา และคุณภาพการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน โดย เน้นการให้บริการการให้ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน แก่ผู้บริหาร ครู และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ¹⁹

เบอร์ตัน และ บรูคเนอร์ (Burton and Brueckner) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ การปรับปรุงการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทุกฝ่าย ทำให้เด็กได้รับการพัฒนา²⁰ ในขณะที่ แฮร์ริส (Harris) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการกระทำร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง มุ่งให้เกิดผลต่อ ผู้เรียนโดยผ่านบุคคลและสิ่งของ²¹ และ กลlickแมน (Glickman) ให้ความหมายว่า การนิเทศเป็น แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการประเมินผลการเรียนการสอน²² เช่นเดียวกับ กูด (Good) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง การที่ผู้นิเทศให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น และช่วยพัฒนาความสามารถของครูให้ดียิ่งขึ้น²³

¹⁸ อดุลย์ วงศ์ก้อม, “รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” (วิทยานิพนธ์ ปรชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), 15.

¹⁹ ภัญชิตรา สุปการ, “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21” (วิทยานิพนธ์ปรชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), 31.

²⁰ William H. Burton and Lee J. Brueckner, *Supervision: A Social Process*, 3rd ed. (New York: Appleton Centery Co, 1995), 31.

²¹ Harris, B. M., *Supervisory Behavior in Education* (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1990), 311.

²² Carl D. Glickman, *Supervision of instruction* (Newton, Massachusetts: Ally and Bacon, 1985), 14.

²³ Carter V. Good, *Dictionary of Education*, (New York: McGraw-Hill Bok Company, Inc, 1959), 539.

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันของ ผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการศึกษา อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ โดยได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาคน โดยการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น 2) เพื่อพัฒนางาน มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางาน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น 3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด และ 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศไม่ได้สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศศึกษาก็ย่อมประสบผลสำเร็จได้ยาก²⁴

กิติมา ปรีดีติติก ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ข้อ คือ 1) เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและรู้วิธีการทำงานด้วยตัวเอง 2) เพื่อช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนเอง 3) เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง 4) เพื่อช่วยให้ครูค้นเคยกกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ 5) เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน และ 6) ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา²⁵

ดุสิต ทิวถนอม ได้สรุปว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาคน เพื่อให้ครูเป็นคนดี มีคุณภาพ คือ ความรู้ดี ความสามารถดี และความประพฤติดี 2) เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ งานสอน งานอบรมนักเรียน งานธุรการในชั้นเรียน งานปกครองดูแลนักเรียน 3) เพื่อ

²⁴ สังัด อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530), 12.

²⁵ กิติมา ปรีดีติติก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ: บริษัทอักษราพัฒนา จำกัด, 2532), 264.

ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีความสัมพันธ์ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และ 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู คือการทำงานร่วมกับครูด้วยความเห็นอกเห็นใจกันและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ²⁶

กรองทอง จิตรเดชากุล ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 2 ข้อ คือ 1) จุดมุ่งหมายทั่วไป เพื่อให้ผู้บริหารและกรรมการนิเทศมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถของครู เพื่อช่วยเหลือและปรับปรุงวิถีจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพ 2) จุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศ เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอนของครู ให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และเพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง²⁷ และ วัชรา เล่าเรียนดี ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ โดยการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การเลือกวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรม การปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดกิจกรรมพิเศษให้กับนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประเมินผลการสอน²⁸ เช่นเดียวกับ ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพการทำงานของตนในด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ สร้างขวัญและกำลังใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ช่วยให้ครูใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ²⁹

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงการสอนของครู มีการสังเกตการณ์สอน การสาธิตการสอน การปรึกษาหารือและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอน และเพื่อเป็น

²⁶ ดุสิต ทิวถนอม, การนิเทศการศึกษา หลักการและการปฏิบัติ (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540), 19-20.

²⁷ กรองทอง จิตรเดชากุล, การนิเทศภายในโรงเรียน (กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร, 2550), 3.

²⁸ วัชรา เล่าเรียนดี, การนิเทศการสอน (Supervision of Instruction), พิมพ์ครั้งที่ 5 (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), 7.

²⁹ ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล, “การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูภาษาอังกฤษผล” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), 25.

แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน³⁰

นอกจากนั้น นักการศึกษาของต่างประเทศ ได้แก่ บริกส์ และ จัสท์แมน (Briggs and Justman) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามี 4 ข้อ คือ 1) การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ทางวิชาการ และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา 2) การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู คือการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 3) การปรับปรุงการสอนของครูการเปิดโอกาสให้มีการสังเกตการสอนของครู และการมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของครู และ 4) การส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและประชาคม เช่น การส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน³¹ ในขณะที่ อัดัม และ ดิกกี (Adums and Dickey) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยให้ครูรู้จักทำงานด้วยตัวเอง แยกแยะและวิเคราะห์ปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง เพื่อช่วยให้ครูสามารถใช้วิทยาการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เพื่อทำให้ชุมชนเข้าใจแผนการเรียนการสอนของโรงเรียน และเพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาการศึกษา³²

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อ ช่วยเหลือให้ครูสามารถแก้ปัญหา ส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถ ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและมีความสัมพันธ์ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา

ได้มีนักการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการของการนิเทศการศึกษา ไว้ ดังนี้

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง ได้นำเสนอว่าการนิเทศการศึกษาควรมีหลักการ ดังนี้ 1) ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ

³⁰ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, **การนิเทศการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (สงขลา: เทมการพิมพ์, 2557), 38-40.

³¹ Thomas H. Briggs and Joseph Justman, **Improving Instruction Through Supervision** (New York: McMillan, 1995), 460-461.

³² Harold D. Adams and Frank G. Dickey, **Basic Principles of Supervision**, (New York: American Book Company, 1953), 22-24.

3) กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู 4) จัดสภาพแวดล้อมและแหล่ง
 วิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน และ 5) สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู³³

กมล ภูประเสริฐ ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) นิเทศเพื่อพัฒนา
 คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) อาศัยความร่วมมือของทุกคนภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการร่วมคิด
 ร่วมทำ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ 3) อาศัยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อช่วยกระตุ้น
 ความสนใจ 4) ควรกระทำอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และ 5) ใช้กระบวนการที่เป็นระบบ³⁴

วินัย เกษมเศรษฐ ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยหลักการ
 ต่าง ๆ ดังนี้ 1) หลักสภาพผู้นำ (Leadership) คือการใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ
 ของกลุ่มเป็นไปตามเป้าประสงค์ 2) หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือการกระทำร่วมกัน และ
 รวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุง
 การเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและทำหน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจนในการจัดองค์การ
 การประเมินผล ตลอดจนการประสานงาน 3) หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือการนิเทศ
 การศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงานด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของ
 มนุษย์สัมพันธ์ 4) หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือการนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครูเกิดพลัง
 ที่จะคิดเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้ 5) หลักการบูรณาการ (Integration)
 เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้ 6) หลักการมุ่งชุมชน (Community)
 เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชน และการปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ใน
 ชุมชนให้ดีขึ้น 7) หลักการวางแผน (Planning) หมายถึงกระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผล
 ในอนาคตการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึง
 จุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติให้เหมาะสมที่สุด 8) หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง
 ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้ และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลง
 ไป 9) หลักวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึงคุณภาพที่เป็นผลจากหลักฐานตามสภาพความจริง
 มากกว่าความเห็นบุคคล และ 10) หลักการประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการหาความจริง
 โดยการวัดที่แน่นอน และหลายอย่าง³⁵

³³ อีรศักดิ์ เลื่อยไธสง, “การนิเทศภายในโรงเรียน,” *สาส์นนิเทศการศึกษา* (มิถุนายน
 2550): 2-3.

³⁴ กมล ภูประเสริฐ, *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน* (กรุงเทพฯ: เสริมสัน ชิสมิ, 2545), 9.

³⁵ วินัย เกษมเศรษฐ, *หลักการและเป้าหมายการนิเทศการศึกษา, ประมวลบทความ
 นิเทศการศึกษา* (กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521), 5-10.

บริกส์ และ จัสท์แมน (Briggs and Justman) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาสำหรับผู้บริหารไว้ ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย 2) การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริม และการสร้างสรรค์ 3) การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล 4) การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล 5) การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล 6) จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือหาทางช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา 7) การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมความรู้สึกร่วมกันให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ 8) การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่ 9) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูให้สูงขึ้น 10) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัย ทักษะ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง 11) การนิเทศการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นพิธีการมาก ๆ 12) การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่าย ๆ 13) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล และ 14) การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง³⁶ และ เบอร์ตัน และ บรูคเนอร์ (Burton and Brueckner) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน 2) การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างมีระเบียบมีการปรับปรุงและประเมินผล การนิเทศควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้ 3) การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และ 4) การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ การนิเทศการศึกษาควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่³⁷

มาร์ค และ สตูป (Marks and Stoop) ได้ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย 2) การนิเทศการศึกษา ต้องถือหลักกว่าเป็นการบริการ ซึ่งครูเป็นผู้ให้บริการ 3) การนิเทศการศึกษา ควรสอดคล้องกับความต้องการของครู

³⁶ Thomas H. Briggs and Joseph Justman, **Improving instruction through supervision** (New York: Mcmillan, 1952), 1-4.

³⁷ William H. Burton and Leo J. Brueckner, **Supervision : A Social Process**, 2nd ed. (New York: Appleton – Century Crofts, 1955), 71-72.

4) การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ 5) การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และพยายามหาทางให้ครูศึกษางานวิจัย แล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น และ 6) การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ³⁸

สรุปได้ว่า หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษาเป็นหลักการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ ตั้งอยู่บนหลักการ เหตุผล และความเป็นประชาธิปไตย เน้นการบูรณาการและมีความยืดหยุ่น เป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับความต้องการของครูด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องเป็นระบบ

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนการดำเนินการนิเทศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ได้มีนักการศึกษาได้ค้นคว้าและเสนอเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษา ไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา 3) ขั้นวางแผนและโครงการนิเทศการศึกษา 4) ขั้นปฏิบัติการนิเทศตามแผน และ 5) ขั้นประเมินผล³⁹

สงัด อุทรานันท์ ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็น 5 ขั้นตอนต่อเนื่อง ที่เรียกว่า PIDRE ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการนิเทศ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ (Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจว่ามีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร และจะทำอย่างไรจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing) ประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) เป็นขั้นการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและพึงพอใจในการทำงาน⁴⁰

³⁸ Marks and Stoop, Handbook of Educational Supervision : A Guide for the Praxctitioner, 2nd ed. (Boston: Ally and Bacon, Inc., 1978), 3-4.

³⁹ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, **หลักการนิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 137.

⁴⁰ สงัด อุทรานันท์, **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530), 17.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล ได้เสนอว่า กระบวนการนิเทศการศึกษามี 5 ชั้น คือ 1) ชั้นวางแผน คือการกำหนดเป้าหมายหรือหลักการ กำหนดความจำเป็นหรือความต้องการ วางวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) ชั้นจัดการ ออกแบบองค์ประกอบของโครงการ โดยการคัดเลือกผู้เข้ารับการนิเทศ การกำหนดเนื้อหาที่นิเทศ การจัดสรรงบประมาณ การเลือกวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่จะดำเนินการ และการมอบหมายงานด้านอำนวยความสะดวกและกำหนดสถานที่ 3) ชั้นดำเนินการตามโครงการ โดยการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด การจัดกิจกรรมเสริม เมื่อเห็นว่าเกิดความเครียด และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม 4) ชั้นประเมินผล โดย การใช้เครื่องมือประเมินผลให้ถูกต้อง การวิเคราะห์ผลและตีความหมายให้เห็นชัด และการสรุปผลหาข้อบกพร่อง เพื่อแก้ไขในการดำเนินวาทครั้งต่อไป และ 5) ชั้นวางแผนใหม่ ถ้ามีโครงการต่อเนื่อง⁴¹

สิริกร คำมูล ได้เสนอว่า กระบวนการของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นการวางแผน โดยการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการนิเทศร่วมกัน 2) ชั้นการปฏิบัติตามแผน นิเทศและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) ชั้นการตรวจสอบ โดยการประเมินผลการดำเนินงาน รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการนิเทศ และเขียนรายงานสรุปผลการนิเทศ และ 4) ชั้นการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข โดยนำผลการประเมินย้อนกลับไปทบทวนปรับปรุงและกำหนดแนวทางแก้ไขโดยการเปรียบเทียบผลงาน⁴²

แอกคีสัน และ กอล (Acheson and Gall) ได้เสนอกระบวนการในการนิเทศการสอนไว้ 3 ข้อคือ 1) การจัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) เพื่อให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ตนเองสนใจ มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบัน และร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ ๆ ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน 2) การสังเกตการณ์สอน (Observation) ต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีวางแผนกำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม และ 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) โดยผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์การสังเกตการณ์สอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและหาแนวทางแก้ไข⁴³

⁴¹ นพพงษ์ บุญจิตราดุล, **หลักการบริหารการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527), 200-203.

⁴² สิริกร คำมูล, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556), 172-173.

⁴³ Keith A. Acheson and Meredith D. Gall, **Clinical Supervision and Teacher Development Perservice and Applications** (U.S.A.: John Willey & Sons, 2003), 90.

แอลเลน (Allen) ได้เสนอ กระบวนการบริหารงานเป็น 5 กระบวนการ ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “POLCA” ดังนี้ 1) กระบวนการวางแผน (Planning Processes) ได้แก่ การคิดแผนงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดตารางปฏิบัติงาน การวางโครงการ การคาดคะเนถึงผลที่จะได้รับ และการปรับปรุงแนวปฏิบัติงาน 2) กระบวนการจัดสายงาน (Organizing Processes) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐานในการทำงาน การรวบรวมทรัพยากรทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์ในสายงาน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนาโยบายต่าง ๆ 3) กระบวนการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading Processes) ได้แก่ การตัดสินใจสั่งการ การเลือกสรรบุคคลากร การสร้างแรงจูงใจ การคิดริเริ่มอะไรใหม่ การสาธิต การปฏิบัติงาน การให้คำแนะนำ การติดต่อสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริมกำลังใจ การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงานและ การอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 4) กระบวนการควบคุม (Controlling Processes) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การพิจารณาลงโทษ การตักเตือน การให้บุคลากรออกจากงาน และการกำหนดเกณฑ์ในการในการปฏิบัติงาน และ 5) กระบวนการประเมินผล (Assessing Processes) ได้แก่ การตัดสินใจผลการปฏิบัติงาน การวัดผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน และการวิจัย⁴⁴

แฮริส (Harris) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอน ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสถานภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เป็นเพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการจำเป็นเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง 2) จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์และกิจกรรมต่าง ๆ 3) ออกแบบการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 4) จัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน 5) ประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในกระบวนการประสานงาน และ 6) นำการทำงาน (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมเพื่อบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด⁴⁵

กลัทธอร์น (Glatthorn) ได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการนิเทศการสอนไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) การวางแผน

⁴⁴ Louis A. Allen, อ้างถึงใน สัจด์ อุทรานันท์, **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529), 81-82.

⁴⁵ Harris, B. M., **Supervisory Behavior in Education** (Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall, 1990), 16.

ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครู 3) การวางแผนการสังเกตการสอน 4) สังเกตการณ์สอน 5) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน 6) วางแผนกำหนดยุทธวิธีเพื่อปรึกษาหารือ 7) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงพัฒนา และ 8) วางแผนในการดำเนินการสอนครั้งต่อไป⁴⁶

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เป็นการศึกษาค้นคว้า สภาพปัจจุบัน ปัญหา ของครู นักเรียน และบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน 2) การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา 3) การหาแนวทางในการพัฒนา เป็นการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม มีความเป็นไปได้ มาใช้ในการพัฒนา 4) การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ 5) การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง และ 6) การเผยแพร่ขยายผล ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด⁴⁷

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นการทำงานอย่างมีระบบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ การประชุมและการวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญ การประสานงานสร้างความสัมพันธ์ การดำเนินการตามแผน การประเมินผล การสรุปและให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยทุกขั้นตอน มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และมีการสร้างขวัญกำลังใจเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

รูปแบบของการการนิเทศศึกษามีอยู่มากมายหลายรูปแบบ โดยมีนักการศึกษา ได้เสนอไว้ ดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษา ตามลักษณะความแตกต่างของวิธีการได้เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) การนิเทศแบบปล่อยปละละเลย (as laissez-faire) มีลักษณะการนิเทศ โดยใช้วิธีประมาณค่าว่า ดีหรือไม่ดี เพียงใด (inspect-and-rating) ไม่มีการแนะนำแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น ไม่ดูแลเอาใจใส่ ถ้าเกิดเหตุร้ายแรงก็ลงโทษ ปล่อยให้ครูสอนตามวิธีที่ถนัด 2) การนิเทศแบบบังคับ (as a co-ercive Process) มีลักษณะการนิเทศโดย มุ่งเปลี่ยนแปลงการสอน และตัวครู มีตารางสอนและหลักสูตรที่ตายตัว กำกับ ดูแลอยู่ว่าครูปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับที่วางไว้หรือไม่ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่ผู้บังคับบัญชาเลือกให้ ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการสอนของครู ครูมีวิธีสอนและใช้หนังสือ ตามแบบที่ผู้บังคับบัญชาวางไว้ 3) การนิเทศแบบฝึก (as training)

⁴⁶ Glatthorn, **Differentiated supervision** (Washington D. C.: association for supervision and curriculum developmental approach), 2.

⁴⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือศึกษานิเทศก์ แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ: ศรุสภา, 2547), 16-22.

มีลักษณะการนิเทศโดย ผู้นิเทศฝึกอบรมครูให้สอนหรือปฏิบัติงานตามแนวทางที่ผู้บังคับบัญชาวางไว้ ผู้นิเทศเลือกวิธีการสอนเอง ผู้นิเทศไม่ได้ถามความต้องการของครูผู้สอน ผู้รับการนิเทศไม่ได้คิดหาวิธีการของตนเองมาใช้เอง 4) การนิเทศแบบแนะแนว (as guidance) มีลักษณะการนิเทศโดยวิธีแนะแนวทางให้ครูกำหนดช่วยเหลือ และหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ครูได้แสดงความสามารถที่มีอยู่ และ 5) การนิเทศแบบประชาธิปไตย (as democratic process) มีลักษณะการนิเทศโดยผู้นิเทศวางตนเป็นผู้ร่วมงาน เคารพในสิทธิหน้าที่ของทุกคน ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน แบ่งงานกันทำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน⁴⁸

บันลือ พลฤกษ์วัน ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษา ไว้ 5 รูปแบบ คือ 1) การนิเทศแบบตรวจตรา (inspection supervision) โดยผู้นิเทศตรวจการสอนของครูว่าเข้าทำการสอนหรือไม่ 2) การนิเทศแบบปล่อยปละละเลย (laissez faire supervision) โดยการปล่อยให้ครูสอน 3) ตามที่ถนัด ส่วนใหญ่มักเกิดความผิดพลาดในการสอน 4) การนิเทศแบบบังคับ (coercive supervision) โดยการบังคับสั่งการให้เปลี่ยนแปลง และ 5) การสอน รูปแบบในการดำเนินการสอนมักจะเข้มงวด การใช้กำหนดการสอนตายตัว จะได้ตรวจสอบได้ง่ายไม่ต้องใช้วิธีการและเทคนิคการนิเทศแต่อย่างใด⁴⁹

สุทธนู ศรีไสย์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศตามความสัมพันธ์กับปรัชญาการศึกษา เป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การนิเทศทางตรง ซึ่งเป็นแนวคิดตามแบบของนักสารัตถนิยม (essentialist philosophy) ที่เชื่อว่า ผู้นิเทศเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางการสอนอย่างดีเยี่ยม และมีศักยภาพสูงกว่าครูผู้สอน ครูจึงเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือคำสั่งอย่างเคร่งครัด 2) การนิเทศแบบฟังพา ซึ่งเป็นแนวคิดตามแบบของนักทดลองนิยม (experimentalist philosophy) เชื่อว่าทั้งผู้นิเทศและครูเป็นเพื่อนร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน รูปแบบการนิเทศตามความเชื่อนี้จึงเป็นแบบฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ 3) การนิเทศแบบทางอ้อม ซึ่งเป็นแนวคิดตามแบบของนักอัตถภาวะนิยม (existentialist philosophy) เชื่อว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์สูงกว่าผู้นิเทศ จึงนิเทศทางอ้อม⁵⁰

สามารถ ทิมนาค ได้เสนอ รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย เรียกว่า AIPDE Model ประกอบด้วย

⁴⁸ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, **หลักการนิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 111-112.

⁴⁹ บันลือ พลฤกษ์วัน, **การนิเทศภายในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535), 65-67.

⁵⁰ สุทธนู ศรีไสย์, **หลักการนิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 87-89.

กระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) ได้แก่ การประชุมก่อนการสังเกตการสอน การสังเกตการสอน ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการณ์สอน และ ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)⁵¹ และ อุดุลย์ วงศ์ก้อม ได้เสนอ รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา⁵²

สิริรัตน์ เกษประทุม ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิธีการนิเทศแบบเคียงคู่ คือการนิเทศเชิงเนื้อหาและเชิงบุคคล 2) วิธีการนิเทศแบบต่อเนื่องไม่รู้จบ คือการนิเทศครูทุกคน อย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งภาคเรียน 3) กระบวนการนิเทศแบบครบวงจรการนิเทศ ที่ประกอบด้วย การเตรียมการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสรุปผลการนิเทศ และการนำเสนอผลการนิเทศ โดยเรียกชื่อรูปแบบนี้ว่า “การนิเทศแบบเคียงคู่ ต่อเนื่องไม่รู้จบ ครบวงจรการนิเทศ”⁵³

สิริกร คำมูล ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษา สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของครู เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน 2) หลักการของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย หลักการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน หลักประชาธิปไตย หลักกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หลักการสร้างสรรค์ หลักการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจครูผู้สอน 3) โครงสร้างของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยผู้นิเทศการศึกษา และ บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา 4) ขอบข่าย

⁵¹ สามารถ ทิมนาค, “การพัฒนาารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

⁵² อุดุลย์ วงศ์ก้อม, “รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), ง.

⁵³ สิริรัตน์ เกษประทุม, “รูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 2553), 5.

ของงานการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5) วิธีการของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง และการนิเทศโดยผู้บริหาร 6) กระบวนการของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ การทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการนิเทศของผู้นิเทศการศึกษา การสร้างแรงจูงใจในการนิเทศการศึกษา และ ช่วงเวลาของการนิเทศการศึกษา⁵⁴

ภณทิรา สุปการ ได้เสนอ รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

- 1) การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วม
- 3) การนิเทศ
- 4) การใช้เทคโนโลยี และ
- 5) การประเมินผล⁵⁵

กลี๊กแมน และ ทามาชิโร (Glickman and Tamashiro) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศไว้ 3 รูปแบบ คือ 1) การนิเทศทางตรง (directive supervision) โดยบทบาทของผู้นิเทศเป็นเพียงผู้บอกหรือให้ข้อมูล กำหนดทิศทาง ให้รูปแบบแก่ครู และประเมินความสามารถของครูผู้สอนเท่านั้น 2) การนิเทศแบบพึ่งพา (collaborative supervision) โดยบทบาทของผู้นิเทศเป็นเพียงผู้แนะนำ กระบวนการแก้ปัญหา ร่วมกับครูผู้สอนและช่วยแก้ปัญหาให้ตรงประเด็นมากที่สุด 3) การนิเทศทางอ้อม (nondirective supervision) โดยบทบาทของผู้นิเทศเป็นผู้ฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากครูแล้ว แก้ไขปัญหาด้วยตัวผู้นิเทศเอง⁵⁶

แฮร์ริส (Harris) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ไว้ 9 ข้อ คือ 1) การนิเทศหลักสูตร เป็นการนิเทศเพื่อปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิชาที่จะสอน และเกณฑ์มาตรฐานการสอน 2) การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดวัสดุอุปกรณ์

⁵⁴ สิริกร คำมูล, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556), 167.

⁵⁵ ภณทิรา สุปการ, “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), ง.

⁵⁶ Glickman C. D. and Tamashi R. T., “Determining one’s beliefs regarding teachersupervision” **Bulletin** 64, (1980): 76.

สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการเลือกสรรบุคลากรให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ครูที่ดีที่สุด 4) การนิเทศการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การจัดสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงต่อการจัดการเรียนการสอน 5) การนิเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าและก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ ๆ 6) การนิเทศเพื่อสนับสนุนนโยบาย และแนวปฏิบัติในการปฏิบัติงาน 7) การนิเทศเพื่อบริการชุมชน เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน 8) การปฐมนิเทศเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นแก่ครู บุคลากรใหม่ และ 9) การนิเทศเพื่อประเมินผล และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น⁵⁷

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษามีรูปแบบที่หลากหลาย ผู้นิเทศต้องปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือแนะนำครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนั้นผู้นิเทศจะต้องมีทักษะในการนิเทศและสามารถเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ โดยอาศัยความร่วมมือ พึ่งพาอาศัยกันระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ รายงานผลการนิเทศและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

การจัดการนิเทศการศึกษาภายหลังการเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2559

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูประบบการศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการ โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยกำหนดให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือ

⁵⁷ Harris, B. M., *Supervisory Behavior in Education* (Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall, 1990), 10.

จังหวัด พิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด สั่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้พ้นจากตำแหน่ง แต่งตั้งอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ได้ตามความจำเป็น เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

และกำหนดให้แต่ละจังหวัด มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” โดย มีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด มีหน้าที่ กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในจังหวัด พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคมอบหมาย⁵⁸

⁵⁸ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10 / 2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 133, ตอนพิเศษ 58 ง, (21 มีนาคม 2559): 1-5.

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของ กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีเอกภาพ และสามารถประสานเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานโดยประชารัฐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาอันจะส่งผลในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้มีอำนาจหน้าที่ กำหนดยุทธศาสตร์และพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดรวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัย และพัฒนา กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนา อย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

และได้กำหนดให้ในแต่ละจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด และให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงานราชการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมอบหมาย ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ปฏิบัติภารกิจตามนโยบาย

ของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติการเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด⁵⁹

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติม ในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคที่มีความซับซ้อนและสั่งสมมาเป็นเวลานาน และเพื่อประโยชน์ในการเตรียมการและรองรับการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้บัญญัติไว้ โดยกำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวน สิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ โดยสำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนด ยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด สนับสนุน การพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการ และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย พิจารณาและ

⁵⁹ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/ 2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 133, ตอนพิเศษ 58 ง (21 มีนาคม 2559): 6-8.

ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาค กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาคเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. และ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบงานธุรการ กศจ. ออกศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงินและการบัญชีของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน และปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย⁶⁰

จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค คำสั่งที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และคำสั่งที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคตามคำสั่ง ดังกล่าว โดยให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

⁶⁰ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 96 ง (3 เมษายน 2560): 14-22.

ในภูมิภาค มีสำนักงานศึกษาธิการภาคจำนวน สิบแปดภาค มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดการ เรียกโดยย่อว่า กศจ. และในแต่ละจังหวัด ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อการบูรณาการงาน ระดับพื้นที่ แก้ไขปัญหาการมีช่วงบังคับบัญชากว้าง สร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ เพื่อ ความคล่องตัวในการบริหารงาน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาค และในระดับจังหวัด ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการ ภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จึงได้มี ประกาศการแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยสำนักงานศึกษาธิการภาค แบ่งกลุ่มภายในออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มยุทธศาสตร์ การศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มพัฒนาการศึกษา และ กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แบ่งกลุ่มภายในออกเป็น 8 กลุ่ม คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหาร งานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน และ หน่วย ตรวจสอบภายใน และได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มงานไว้อย่างชัดเจน โดย กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ รับผิดชอบงานธุรการ ของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงาน ราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และ ตามที่ กศจ. มอบหมาย ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานทาง การศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและ ประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจ ราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำ แผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ ชาติ จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัด

ร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย⁶¹

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ดั่งนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบโดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเองดั่งนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

⁶¹ “ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,” (12 มิถุนายน 2560): 1-6.

เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและ วัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบ การเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนา ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่าง ต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว⁶²

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เป็นแผนพัฒนา ประเทศไทยระยะ 5 ปี ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมาย เพื่อให้คน ไทยมีลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความเป็นพลเมือง ตื่นรู้ ทำประโยชน์ ต่อส่วนรวม เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคมและจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง มีความเป็นไทย และมีความสามารถชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจรากฐานมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคน มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐาน บริการและดิจิทัล ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคม ปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และมีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและ มีส่วนร่วมจากประชาชน และได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ ไว้ดังนี้ 1) การเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืน 5) การสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

⁶² “ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561–2580),” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561): 34-37.

- 6) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
 7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 9) การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
 และ 10) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

โดยในยุทธศาสตร์ ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และความสามารถ ปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคม ที่เข้มแข็ง ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกัน พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคือ พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ด้วยการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม พัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน ยกย่องคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้แนะนำ และสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างมาตรฐานการใส่ใจให้ผู้มีศักยภาพสูงเข้ามาเป็นครูปรับระบบ ประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการ จัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น⁶³

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ทั้งที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต วิสัยทัศน์ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก

⁶³ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) (2559), 2-17.

ศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักการ จัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและ ยุทธศาสตร์ชาติ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการไว้ 6 ด้านคือ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของประเทศโดย ยึดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 ดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร โดยยึดหลักคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนตาม ช่วงวัย ประเภท และระดับการศึกษา เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ใช้กลไกการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ โดยการสร้างเครือข่ายการศึกษาในรูปแบบประชารัฐ ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา ผู้เรียนและกำลังแรงงาน และ จัดระบบการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติที่มีความเชื่อมโยงกันในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ และมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ มีเป้าหมาย เพื่อเพื่อให้ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) ระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) และ ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) เพื่อให้

ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) ระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) และ ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)⁶⁴

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) สำหรับเป็นเครื่องมือในการกำกับทิศทางการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัด โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ทั้งมิติความมั่นคง มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการบริหารจัดการภาครัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาไว้ 6 ยุทธศาสตร์คือ 1) พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพและด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง 2) ผลิต พัฒนา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ 3) ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งหวังให้กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง 4) ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่มุ่งหวังให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ และด้านความเท่าเทียม

⁶⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560), 75-81.

5) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึง การให้บริการ ด้านความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพ และ 6) พัฒนาระบบบริหารจัดการ และ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้าน ประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคตกำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ 3 มุ่งหวังความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภทสู่สากล เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึง บริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล⁶⁵

ประเทศไทย 4.0

“ประเทศไทย 4.0” โมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีเป้าหมาย ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม การยกระดับคุณภาพมนุษย์ และการรักษาสันติภาพ โดยกำหนดวาระในการขับเคลื่อนไว้ 5 วาระและที่สำคัญเป็นวาระแรกคือ การเตรียมคนไทย 4.0 เพื่อก้าวสู่โลกที่หนึ่ง เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย (Purposeful Learning) การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Generative Learning) การเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ (Result-Based Learning) และการเรียนรู้เพื่อส่วนรวม (Mindful Learning) ซึ่งมีมาตรการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือ ปรับเปลี่ยนค่านิยมและทัศนคติ ในเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ใหม่ การศึกษาหน้าที่พลเมือง (Civic Education) ยกย่องครูเป็นวิชาชีพ ที่มีเกียรติ เป็น Nation Builder บูรณาการเชื่อมโยงการศึกษากระแสหลักและการศึกษาทางเลือก พัฒนาโครงการ “บวร” และ ประชาชนชาวบ้าน เชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต ครอบคลุม 30,000 หมู่บ้าน Free Wifi 10,000 แห่งทั่วประเทศ สร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับ E-Learning ของประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม Edutainment และสื่อการเรียนรู้ และ ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ช่วยกันเปลี่ยนผ่านการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ และ การปรับเปลี่ยนสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้

⁶⁵ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)** (2559), 50-56.

ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย เน้นการใช้ความรู้สร้างนวัตกรรม การเรียนเพื่อตอบโจทย์เฉพาะบุคคล การเรียนที่เกิดจากความอยากรู้อย่างทำและอยากเป็น เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เน้นการใช้ความคิด กระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การเรียนรู้นอกห้องเรียน การเรียนที่เริ่มจากการใช้ความคิด และการคิดนอกกรอบ การเรียนรู้เพื่อส่วนรวม เน้นปลูกจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เรียนรู้เพื่อการนำไปปฏิบัติผ่าน STEM โดยเน้นการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และจบแล้วต้องมึงงานทำ⁶⁶

นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

เป็นการสะท้อนมุมมองของนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้าน คุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนปัญหาสำคัญที่ชี้ชัดว่าประเทศไทย ยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านต่าง ๆ ไว้ 8 ประเด็นคือ 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริม การเรียนรู้ โดยการพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับให้มีความต่อเนื่อง เมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรม ความรู้ ที่ถูกต้อง มีสติปัญญาความเพียร ที่จะนำไปสู่ความสุขในการดำเนิน ชีวิตอย่างแท้จริง 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา หาวิธีการในการ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกระจายไปยัง สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลให้มากขึ้นรวมถึงการจัดบริการการศึกษาให้ครอบคลุม 3) ขับเคลื่อน ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาด้านการศึกษา แต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะการปรับปรุง หลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณ และการกระจายอำนาจทางการศึกษา 4) พัฒนาครูโดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านครูให้ชัดเจน และขับเคลื่อนสู่ การปฏิบัติ ให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งการผลิตและพัฒนาครู โดยผลิตครูมีอาชีพ รับประกันการมีงานทำ วางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ แก้ไขปัญหาขาดแคลนครู แก้ไขปัญหา หนี้สินครู ปรับและพัฒนาวิธีการสอนของครูให้มีคุณภาพ 5) ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการ พัฒนาประเทศ มุ่งการผลิตกำลังคนสายอาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นการสร้างคน ให้มีความสามารถ มีทักษะในการทำงาน ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาให้ได้รับการยอมรับ ปฏิรูป การอุดมศึกษาในด้านการผลิตกำลังคนให้ตรงตามสาขาความต้องการของตลาดแรงงาน นำเทคโนโลยี ในวิชาชีพต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในทุกระดับการศึกษา 6) เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เตรียมพัฒนากำลังคนและพัฒนา

⁶⁶ สุวิทย์ เมษินทรีย์, พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (2559), 5-27.

ประเทศให้เป็นศูนย์กลางของอาเซียน การพัฒนาความชำนาญในการประกอบอาชีพการใช้เทคโนโลยี และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ 7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการส่งเสริมและสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมการนำปราชญ์ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ และ 8) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการศึกษา ให้ความสำคัญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในสังคมไทย โดยการปลูกฝังเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันตั้งแต่ยังเด็ก ๆ มีการบรรจุเข้าไว้ในหลักสูตรหรือสอดแทรกไปในวิชาต่าง ๆ⁶⁷

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษา พ.ศ. 2560

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 ในหมวด 2 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการ การศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามภารกิจและนโยบายการจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะทางเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการ ปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ บริหารงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาของ ส่วนราชการและหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีประสิทธิภาพ ให้ความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและได้กำหนดให้ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ตามภารกิจ ของกระทรวงศึกษาธิการโดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการ กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน การศึกษาใน ระดับจังหวัด ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษา ในระดับจังหวัด รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัดและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการภาค ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบ

⁶⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี(พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา)**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2559), 11-16.

และรายงานต่อผู้ตรวจราชการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย⁶⁸

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา เพื่อให้กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างครอบคลุม คล่องตัว มีประสิทธิภาพ สามารถเร่งรัดการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาทั้งระบบให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีการบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาระหว่างส่วนกลาง สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เกิดความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ โดยมีหน้าที่ พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและการศึกษาพิเศษ ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานการนำระบบการนิเทศที่เป็นมาตรฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศเพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรอื่นเพื่อบูรณาการและพัฒนาการนิเทศการศึกษา⁶⁹

เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research)

เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ได้รับการคิดค้นและพัฒนาขึ้นโดยท่าน ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ในปี ค.ศ.1979 โดยการผสมผสานระหว่างเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) และ เดลฟาย (Delphi) เข้าด้วยกัน ซึ่งได้นำจุดเด่นที่เป็นส่วนดีของทั้ง EFR และ เดลฟาย มาใช้ประกอบกัน ทำให้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยในรอบแรกของการวิจัยจะใช้ การสัมภาษณ์แบบ EFR หลังจากสัมภาษณ์ในรอบแรก ผู้วิจัยจะนำ

⁶⁸ “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษา,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 221 ง (8 กันยายน 2560): 37-39.

⁶⁹ “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา” (21 มิถุนายน 2560), 1-2.

ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ ซึ่งมักจะทำประมาณ 2-3 รอบ หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มาก และมีความสอดคล้องทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปเขียนเป็นอนาคตภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมผู้ทรงคุณวุฒิ การเตรียมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Preparing Subject) เป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะมีผลกระทบต่อผลการวิจัยตลอดเวลา ดังนั้นจะต้องมีการติดต่อล่วงหน้าก่อนเสมอ นับวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ให้เรียบร้อย อธิบายถึงจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนและระเบียบวิธี เวลาที่ใช้ในแต่ละรอบให้ชัดเจนการเตรียมผู้ทรงคุณวุฒินี้ นอกจากจะเป็นเครื่องยืนยันว่าจะได้รับความร่วมมือแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านได้ใช้ความเชี่ยวชาญได้เต็มที่ มีเวลาคิดล่วงหน้าจะให้ข้อมูลกับเราในลักษณะใดบ้างการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะมีลักษณะเจาะจง (Purposive Sampling) มากกว่าการสุ่ม (Random Sampling) ซึ่งอาจหมายถึงกลุ่มผู้บริหารกลุ่มผู้มีอำนาจ ผู้ที่รู้เรื่องนี้

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์แบบ EDFR อาจจะมีรูปแบบของ EFR คือ เริ่มสัมภาษณ์จาก Optimistic Realistic Scenario และตามด้วย Pessimistic Scenario แล้วก็ตามด้วย Most Probable Scenario ซึ่งมีข้อดีคือ ช่วยเตือนให้ผู้ทรงคุณวุฒินั้นคิดหลายแง่มุมจะต้องคิดถึง 3 ภาพ เป็นอย่างต่ำแล้วก็มีระเบียบ แต่อาจจะมีข้อเสียคือ ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิเลือกมองภาพใดภาพหนึ่งก่อนก็มักจะพูดได้เต็มที่ แต่พอรวมถึงภาพอื่น ๆ อาจจะตอบว่าไม่มีแล้ว หมัดแล้วก็ได้ จึงทำให้ได้ภาพไม่ครบทั้ง 3 ภาพ ตามต้องการ สำหรับการสัมภาษณ์แบบ EDFR อาจจะมีสัมภาษณ์โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพูดถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็น ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ พูดรวมออกมาในคราวเดียวกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีสิทธิที่จะเลือกเรื่องใดที่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ก่อนก็ได้ โดยใช้สติอย่างง่าย ๆ ในรอบที่ 2 และ 3 หรือในรอบต่อ ๆ ไปได้ นอกจากนั้นในการสัมภาษณ์แบบ EDFR นี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยหรือผู้สัมภาษณ์สามารถเพิ่มประเด็นแนวโน้มที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิคนแรก ๆ ผนวกเข้าไปกับการสัมภาษณ์คนต่อ ๆ ไปได้ เพราะจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตคือ การศึกษาแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ของ EDFR มาสังเคราะห์และวิเคราะห์รายละเอียดเพื่อเขียนเป็นประเด็นหรือแนวโน้มในแบบสอบถามต่อไป

ขั้นที่ 4 พัฒนาแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะต้องนำประเด็นหรือแนวโน้มที่สังเคราะห์แล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยใช้ภาษาที่สั้นกะทัดรัด ชัดเจน พยายามคงความหมายเดิมของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ให้มากที่สุด พยายามหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ ควรใช้ภาษาที่แสดงความเป็นกลางมากที่สุด และควรหลีกเลี่ยงภาษาที่สื่อถึงทัศนคติหรือความลำเอียงของผู้วิจัย

ขั้นที่ 5 ใช้วิธีของเดลฟาย ในขั้นนี้ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญจะถูกขอร้องให้พิจารณาและเลือกว่าถ้าข้อความหรือแนวโน้มนั้นเกิดขึ้นจริงจะเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ และให้พิจารณาโอกาสที่ข้อความเหล่านั้นจะเป็นไปได้ภายในเวลาที่กำหนด⁷⁰

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์ ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ เพื่อช่วยครูในการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านเนื้อหาของ การนิเทศ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดระบบการเรียน การสอน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย การให้ครูมีส่วนร่วมวางแผนการนิเทศ ร่วมปรับปรุง และพัฒนากระบวนการนิเทศ และร่วมประเมินผลการนิเทศ 4) ด้านวิธีการนิเทศ ประกอบด้วย การใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู การเสนอเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ การเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงผลงาน 5) ด้านผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนจากสถาบันพัฒนาการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากสถาบันผลิตครู 6) ด้านระยะเวลา ในการนิเทศ ประกอบด้วย การนิเทศในเวลาและนอกเวลาที่ครูสอน และ 7) ปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ ประกอบด้วย การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรม การพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และการกำหนดบทบาทการนิเทศของผู้บริหารให้ชัดเจน⁷¹

อดุลย์ วงศ์ก้อม ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย

⁷⁰ จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต,” *วารสารวิธีวิทยาการวิจัยจากชาวสารวิจัย การศึกษา* 1 (มกราคม – เมษายน 2529): 22-24.

⁷¹ สุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551), 138-141.

6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ระเบิดผล 5) การมีส่วนร่วม และ 6) ปรับปรุงและพัฒนา⁷²

จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์ ได้ศึกษา รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก พบว่า องค์ประกอบการนิเทศการศึกษาโดยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) คุณลักษณะของผู้บริหาร 2) การบริหารการนิเทศการศึกษา 3) ความรู้ความสามารถของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ความพร้อมของครู 5) บทบาทของกรรมการสถานศึกษา 6) ความสัมพันธ์ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน 7) บริบทของสถานศึกษา 8) คุณลักษณะของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9) การมีส่วนร่วมของชุมชน และ 10) การสื่อสารประชาสัมพันธ์⁷³

สามารถ ทิมนาค ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย เรียกว่า AIPDE Model ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning :P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้นตอน คือ การประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน การสังเกตการณ์สอน ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการณ์สอน และ ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)⁷⁴

พรรณมาศ พรหมพิลา ได้ศึกษา ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผน

⁷² อุดลย์ วงศ์ก้อม, “รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), ง.

⁷³ จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์, “รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), ง.

⁷⁴ สามารถ ทิมนาค, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

ด้านการบริหารจัดการ ด้านการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครู ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการปฏิบัติการนิเทศการสอน⁷⁵

สิริรัตน์ เกษประทุม ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วน จำแนกออกเป็น วิธีการนิเทศ และกระบวนการนิเทศ ที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน ให้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) วิธีการนิเทศแบบเคียงคู่ (2) วิธีการนิเทศแบบต่อเนื่องไม่รู้จบ (3) กระบวนการนิเทศแบบครบวงจรการนิเทศ โดยเรียกชื่อรูปแบบนี้ว่า “การนิเทศแบบเคียงคู่ต่อเนื่องไม่รู้จบ ครบวงจรการนิเทศ”⁷⁶

ยุพิน ยืนยง ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน มีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE Model) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 2 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P การดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน การสังเกตการณ์สอน การประชุมหลังการสังเกตการณ์สอน ขั้นตอนที่ 4 Evaluation : E การประเมินผลการนิเทศโดยมีการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ทุกขั้นตอน⁷⁷

ศศิกัญจน์ โพธิ์ลังกา ได้ศึกษารูปแบบนิเทศการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า รูปแบบนิเทศการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และเสริมสร้างสมรรถภาพในด้านการเรียนการสอน 2) หลักการ ประกอบด้วย หลักการกัลยาณมิตร การมีส่วนร่วม

⁷⁵ พรรณมาศ พรหมพิลา, “ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

⁷⁶ สิริรัตน์ เกษประทุม, “รูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย, 2553), 5.

⁷⁷ ยุพิน ยืนยง, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครมณฑลกรุงเทพฯ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), ง.

มนุษย์สัมพันธ์ 3) องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย ด้านระบบและกลไกการนิเทศ กระบวนการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ 4) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การวัดและประเมินความสามารถตาม มาตรฐานวิชาชีพครู การวัดพัฒนาบุคลากรที่ตีแก่ครูในด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการและความคิด และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา ระบบการทำงาน ภาวะผู้นำ⁷⁸

จิรัชญา พัดศรีเรือง ได้ศึกษา ตัวบ่งชี้สากลของการนิเทศโรงเรียน พบว่า ตัวบ่งชี้สากลของ การนิเทศโรงเรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอน 2) การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การบริหารจัดการระบบงาน 5) การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน และ 7) การบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม⁷⁹

ทองใบ ทองมาก ได้ศึกษา รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาด เล็ก พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักการของรูปแบบ ได้แก่ หลักการกัลยาณมิตร มนุษย์สัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การวางแผน การทำงานเป็นทีม การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการ ดำเนินงานการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้นิเทศนำรูปแบบไปใช้ ในการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านกลไกการดำเนินการ ได้แก่การดำเนินการระดับเขตพื้นที่ การศึกษา ระดับโรงเรียน 4) ด้านวิธีดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการ นิเทศ การสร้างขวัญและกำลังใจ การประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 5) ด้านการประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารและครูผู้นิเทศ การนำรูปแบบไปใช้ ความสามารถของครูผู้รับการนิเทศในการนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศ ไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) ด้านเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ความตระหนัก และการให้ความสำคัญในการนิเทศของทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่และระดับโรงเรียนการ ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ การมีความพร้อมและความมั่นใจในการนิเทศของผู้บริหารและ ครูผู้นิเทศการกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศ การได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือและสนับสนุน

⁷⁸ ศศิกัญญาจัน โปธิ์ลังกา, “รูปแบบนิเทศการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร อุบลราชธานี” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555), จ.

⁷⁹ จิรัชญา พัดศรีเรือง, “ตัวบ่งชี้สากลของการนิเทศโรงเรียน” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), ง.

ในการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และ การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย⁸⁰

วิชัย มานะพิมพ์ ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผลจากการพัฒนารูปแบบ ได้รูปแบบที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดการชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ 2) หลักการ ประกอบด้วย หลักการวางแผน ความไว้วางใจ ความร่วมมือ มีส่วนร่วม รับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม และหลักการจัดการชั้นเรียน 3) กลไกการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างองค์กรให้มีความชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ 4) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผน การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ การปฏิบัติงานชั้นเรียน การสร้างขวัญและกำลังใจ การประเมินผลการดำเนินงาน การจัดการชั้นเรียนในด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและด้านจิตวิทยา 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญในการนิเทศ ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูและบุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน⁸¹

สิริกกร คำมูล ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษา สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของครู เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน 2) หลักการของการนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน หลักประชาธิปไตย หลักกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หลักการสร้างสรรค์ หลักการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจครูผู้สอน 3) โครงสร้างของการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ผู้นิเทศการศึกษา และ บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา 4) ขอบข่ายของงานการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) วิธีการของการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง และการนิเทศโดยผู้บริหาร 6) กระบวนการของการนิเทศ

⁸⁰ ทองใบ ทองมาก, “รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555), จ.

⁸¹ วิชัย มานะพิมพ์, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพฯ, 2556), 208-209.

การศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ การทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และด้านที่ 7) เงื่อนไขความสำเร็จของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการนิเทศของผู้นิเทศการศึกษา การสร้างแรงจูงใจในการนิเทศการศึกษา และ ช่วงเวลาของการนิเทศการศึกษา⁸²

ภิญทิรา สุปการ ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล⁸³

ยมนพร เอกปชชา ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการ นิเทศ กระบวนการนิเทศ วิธีการ นิเทศและระยะเวลาการนิเทศ และ 3) ครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศ แบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์มีสมรรถนะด้าน ความรู้และเจตคติต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์หลังได้รับการนิเทศ แบบเสริมพลัง สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศแบบเสริมพลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁸⁴ วรณดี สุชาพานิชย์ ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีกระบวนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การสร้างความเข้าใจกับครู บุคลากร และกรรมการสถานศึกษา 4) การวางแผนนิเทศ 5) การปฏิบัติตามนิเทศตามแผน และ 6) การประเมินผล

⁸² สิริกร คำมูล, “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556), 167.

⁸³ ภิญทิรา สุปการ, “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2557), ง.

⁸⁴ ยมนพร เอกปชชา. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย.” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2557), 1.

การนิเทศ ส่วนปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 2) ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ 3) ด้านพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ 4) ด้านสื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 5) ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ⁸⁵

กริษา โพรามาต ได้ศึกษา องค์ประกอบของการนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร การศึกษาพบว่า 1. องค์ประกอบการนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) ข้อมูลสารสนเทศ 2) การวางแผนการนิเทศงาน 3) การกำกับและติดตาม 4) การมีส่วนร่วม 5) แรงจูงใจ 6) ความผูกพันต่อองค์กร 7) เทคนิคการนิเทศงาน และ 8) การร่วมกำหนดเป้าหมาย 2. แนวปฏิบัติการนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ทั้ง 8 องค์ประกอบ มี 93 ตัวแปร อาทิ ข้อมูลสารสนเทศผู้บริหารควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ถูกต้อง ทันสมัย มีการวางแผนการนิเทศงานตรงตามความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศงาน มีการกำกับและติดตามผลการของข้อมูล เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการนิเทศงาน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติการนิเทศงานเพื่อความ ผูกพันต่อองค์กรในการวางแผนและการตัดสินใจ มีเทคนิคการนิเทศงาน และมีการร่วมกำหนดเป้าหมายไว้ใน แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 3. ผลการยืนยันแนวปฏิบัติการนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารผู้เชี่ยวชาญเห็น สอดคล้องกันว่า แนวปฏิบัติการนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารมีความถูกต้อง ครบคลุม เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์⁸⁶

ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล ได้ศึกษา องค์ประกอบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนการสอนของครู ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาทักษะ การสอนภาษาอังกฤษ 2) การช่วยเหลือ ครูภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการ 3) การประยุกต์เทคนิคนิเทศ ที่หลากหลาย 4) การส่งเสริมทัศนคติ การสอนภาษาอังกฤษที่ดีให้แก่ครู 5) การพัฒนาคุณลักษณะที่ดี

⁸⁵ วรรณดี สุชาพานิชย์, “การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557), 171.

⁸⁶ กริษา โพรามาต. “การนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร.” (วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), ง.

ของครูภาษาอังกฤษ 6) การส่งเสริม การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 7) การจัดระบบการสนับสนุนครูภาษาอังกฤษ และ 8) การสร้างความสัมพันธ์และการยอมรับของผู้นิเทศ⁸⁷

งานวิจัยต่างประเทศ

ดิว (Dew) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจของครูผู้สอน เกี่ยวกับความรู้ในการดำเนินการนิเทศ พบว่า 1) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนมาก 2) ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจตรงกันในการรับความรู้จากผู้นิเทศ 3) ครูส่วนใหญ่สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์แนะนำการพัฒนาการเรียนการสอน และ 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนสูงให้ความสำคัญในการรับความรู้จากศึกษานิเทศก์สูงกว่าครูฝึกหัด⁸⁸

เบยีน (Beyene) ได้ศึกษาเกี่ยวกับชนิดของการนิเทศที่โรงเรียนต้องการในประเทศกำลังพัฒนา กรณีศึกษาประเทศเอธิโอเปีย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการนิเทศการศึกษาที่ใช้อย่างแพร่หลาย เปรียบเทียบแนวความคิดต่อการนิเทศการศึกษา ประเมินผลการนิเทศการศึกษา ทำศนคติของครู ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศในระดับมาก กิจกรรมการนิเทศที่นิยมนำมาใช้คือการแนะนำและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การร่วมอภิปรายระหว่างครูกับผู้นิเทศ การสังเกตการณ์สอนและเยี่ยมชั้นเรียน โดยครูชอบการนิเทศที่ไม่ใช่การบังคับบัญชา⁸⁹

มูรานกิ (Murangi) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การนิเทศการสอนในนามิเบีย กรณีศึกษาครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ครูไม่ได้รับการนิเทศ ครูมีความต้องการร่วมแสดงความคิดเห็น ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะการสอน ครูและผู้นิเทศรู้สึกรู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษาและบทบาทในการนิเทศการสอนในนามิเบีย ทำให้ครูยอมรับและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาการนิเทศการสอนในนามิเบียมีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญา

⁸⁷ ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล. “การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูภาษาอังกฤษผล ” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), ง.

⁸⁸ Dew debra, “Teacher Perceptions of the Rol of Content knowledge in the Supervisory Process” **Dissertation Abstracts International** 54 (8 February 1994): 2815-A-2816-A.

⁸⁹ Tilahun Beyene, “The Kind of School Supervision Needs in Developing Countries : Case Study Ethlopia,” **Dissertation Abstract International** 56, 80 (January 1983): 2168-A.

การนิเทศการสอนเป็นความต้องการของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผู้นิเทศเป็นผู้คอยแนะนำ และเสนอแนวคิดใหม่ให้กับครู พร้อมทั้งประเมินผลการทำงานของครูด้วย⁹⁰

อัลมาดี ซอเด (A1-Madhi) อ้างถึงใน จิรัชญา พัดศรีเรื่อง ได้ทำการศึกษามิติการนิเทศของโรงเรียนในทรศนะของกระทรวงศึกษาธิการซาอุดีอาระเบีย และศึกษานิเทศก์โรงเรียนประจำเขตเมืองริยาร์ด พบว่า ช่องว่างของศึกษานิเทศก์และการนิเทศของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการนิเทศ การพัฒนาทีมงาน ภาวะผู้นำ การสร้างความสัมพันธ์ การคมนาคมและการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการสามารถลดช่องว่างโดยให้อิสระทางความคิดแก่ที่ปฏิบัติงานนิเทศ⁹¹

แดเนียล เจอร์ล (Daniel Jeran) อ้างถึงใน พรธมมาศ พรหมพิลา ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้นิเทศในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แบบนอกระบบโรงเรียนที่ทำงานเป็นทีม และรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการและให้ความช่วยเหลือต้องมาก่อน และ การพบปะกับผู้นิเทศการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมาก เพื่อจะได้มีการปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน⁹²

ครูซ (Cruz) อ้างถึงใน วรรณดี สุธาพานิชย์ ได้ศึกษา ผลของรูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษา พบว่า รูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษา เป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานจากสมมุติฐานที่ว่า การนิเทศที่ดีควรดำเนินการเป็นเฉพาะบุคคล ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ มีการปรึกษาหารือและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการ⁹³

⁹⁰ V.K.Murangi, "Instructional supervision in Namibia: A study of High school teacher and supervisor perceptions (Africa)," **Dissertation Abstracts International** (1996): Abstac.

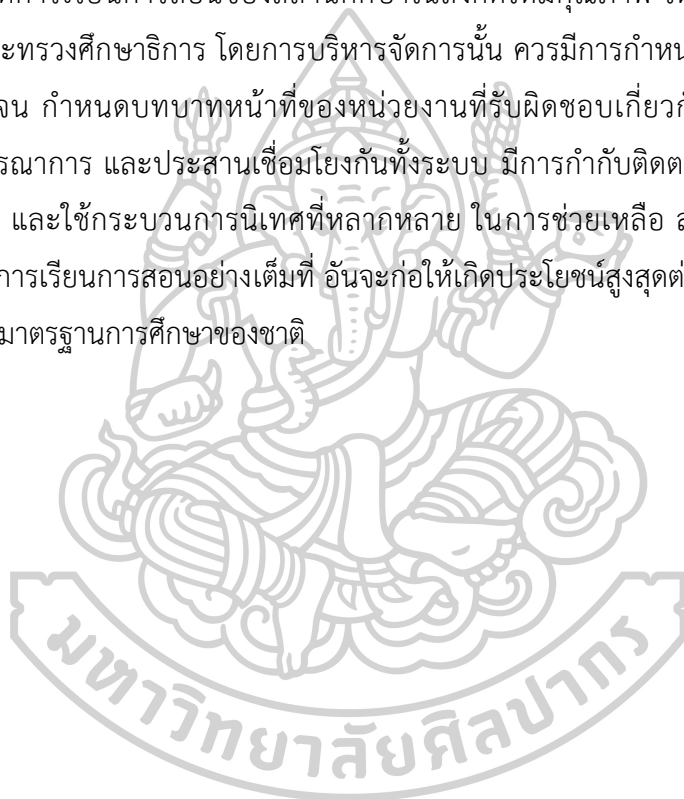
⁹¹ Sadd M A 1-Madhi, "The dimensions school supervision as Viewed by Saudi Arabia' Ministry of Education and Riyadh School District supervisors 7" (January 1983): 2163-A.

⁹² Daniel Jeran, "Rol Expectation of Elementary School Supervisions in Open-Speed School Which Emphasized Team Teaching and Individualized Instriction," **Dissertation Abstracts International** 36, 5 (August 1975): 694-695.

⁹³ Cruz, O. J., "The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Educational" (Doctoral Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champian, 2000), Abstract.

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ของนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน การศึกษาเอกสาร ตำรา กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ก็เป็นอีกแนวทาง ที่กระทรวงศึกษาธิการ คาดหวังว่าจะช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการบริหารจัดการนั้น ควรมีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร ที่มีความชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ให้สามารถ บูรณาการ และประสานเชื่อมโยงกันทั้งระบบ มีการกำกับติดตามการดำเนินการนิเทศ อย่างต่อเนื่อง และใช้กระบวนการนิเทศที่หลากหลาย ในการช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้ครูได้รับการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการเตรียมโครงการตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สืบเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากตำรา เอกสาร วิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อหลากหลายทั่วไป และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อจัดทำโครงการวิจัยและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และสอบปกป้องการวิจัย ปรับแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปกป้องโครงร่างการวิจัย และขออนุมัติบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อดำเนินการทำการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย ว่าสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร ระเบียบราชการ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1.2 นำผลการศึกษา มาสรุปและสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ขั้นที่ 2 การทำ EDFR รอบที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 กำหนดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และระดับภูมิภาค

2.1.2 ผู้บริหารระดับจังหวัด

2.1.3 ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 การเตรียมผู้เชี่ยวชาญ โดยการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ข้อ 2.1 โดยผู้วิจัยจะทำการติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้วยการส่งจดหมายเชิญเข้าร่วมเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ ส่งเค้าโครงการวิจัยการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ฉบับย่อ และรายละเอียดของการวิจัย วิธีการวิจัย เครื่องมือการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบล่วงหน้าพร้อมทั้งนัด วัน เวลา เพื่อทำการสัมภาษณ์

2.3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 ท่าน จากการประสานผู้เชี่ยวชาญที่กำหนด วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ รายละเอียดตามตารางกำหนดการสัมภาษณ์ในภาคผนวก ด้วยเครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เพื่อทราบแนวทางที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นประมวผลภาพปรากฏการณ์ การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทั้งนี้ ผู้สัมภาษณ์นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนแรก ๆ ผนวกเข้ากับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนต่อ ๆ ไป และการสัมภาษณ์ไม่ได้ยึดติดแค่ประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้เท่านั้น ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะคาดการณ์และเสนอแนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2.4 รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดเทปและจัดพิมพ์เป็นความเรียง สังเคราะห์และวิเคราะห์แล้วเขียนเป็นประเด็นหรือแนวโน้มในการสร้างแบบสอบถามระดับความคิดเห็นแนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ขั้นที่ 3 การทำ EDFR รอบที่ 2 และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเรื่องการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 ท่าน ด้วยตัวเอง พร้อมรอรับกลับ และหากผู้เชี่ยวชาญท่านใดไม่สะดวก ผู้วิจัยได้ขอความกรุณาให้ส่งแบบสอบถามดังกล่าวกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

3.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Rang) เป็นรายชื่อ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับใหม่โดยใช้ข้อความเดิมโดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 การทำ EDFR รอบที่ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (EDFR รอบที่ 3) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันคำตอบ ตามที่อยู่ของผู้เชี่ยวชาญที่แจ้งไว้ (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้วิจัยขอความกรุณาให้ส่งแบบสอบถามดังกล่าวกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

4.2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายชื่อกระทง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ มีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00

ขั้นที่ 5 การรายงานผล

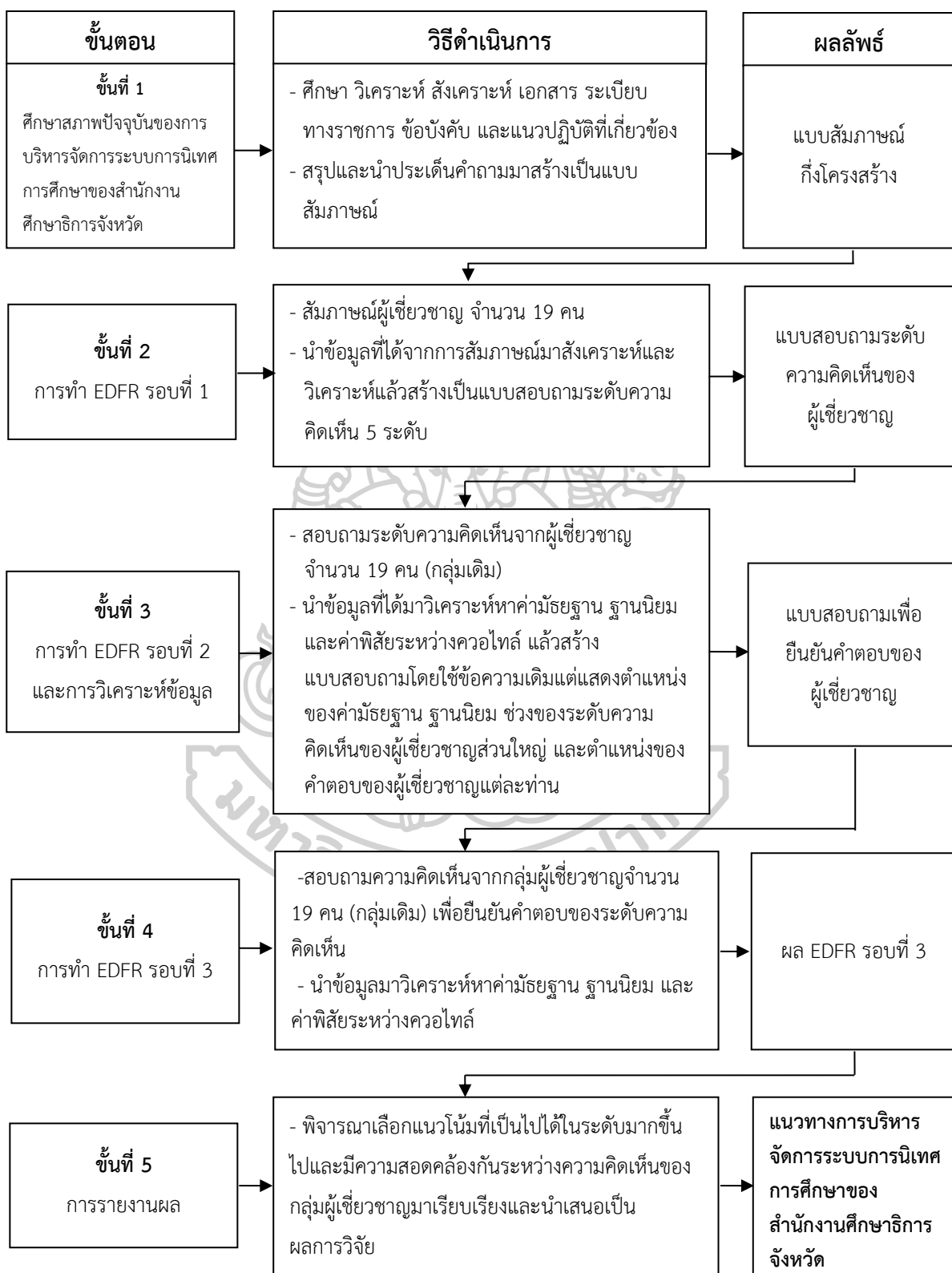
นำประเด็นแนวทางที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50) และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 มานำเสนอเป็นผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์ และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

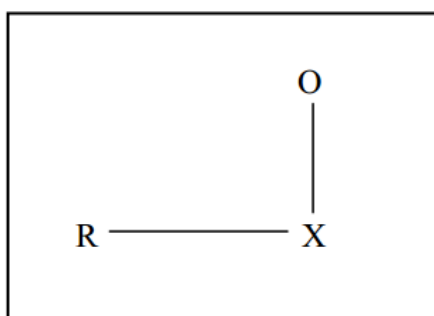
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one – shot, non-experimental case study design) ซึ่งเขียนแผนภาพ (Diagram) ได้ดังนี้

โดย R หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
 X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ภาพที่ 3 แผนแบบการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ ระดับภูมิภาค หรือ
2. เป็นผู้บริหารระดับจังหวัด หรือ
3. เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ได้แก่ โครงสร้างการบริหารการนิเทศการศึกษาบบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการนิเทศการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท คือ

1. เครื่องมือเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. เครื่องมือเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
3. เครื่องมือเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัยในแต่ละขั้นการดำเนินการมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้
  - 1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ระเบียบ แนวปฏิบัติ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
  - 1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำแบบสัมภาษณ์ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปเก็บข้อมูล
2. แบบสอบถามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดเทปและจัดพิมพ์เป็นความเรียง สังเคราะห์ และวิเคราะห์แล้วเขียนเป็นประเด็นหรือแนวโน้มเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามระดับความคิดเห็น แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ มาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้าง ขอบเขตของแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามตาม โครงสร้างและขอบเขตของเนื้อหา ในลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มากที่สุด**

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มาก**

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **ปานกลาง**

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อย**

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อยที่สุด**

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบ การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3 มีขั้นตอนในการสร้างและ พัฒนา ดังนี้

3.1 นำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าฐาน นิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Rang) เป็นรายชื่อ กระทั่ง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับใหม่โดยใช้ข้อความเดียวกับ แบบสอบถาม ในการทำ EDFR รอบที่ 2 โดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ

3.2 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการแทนค่าสถิติของคำตอบจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและ ตำแหน่งของคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- Med. หมายถึง ตำแหน่งของค่ามัธยฐานคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งกลุ่ม
- Mo. หมายถึง ตำแหน่งของค่าฐานนิยมคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งกลุ่ม
- ↔ หมายถึง ช่วงของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคำตอบ
- ★ หมายถึง ตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เลือกไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 2

แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำ EDFR ในรอบที่ 1 ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ และประสานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ และนัดหมายวัน-เวลา-สถานที่ที่จะเข้าสัมภาษณ์

1.2 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตาม วัน เวลา และสถานที่ ที่นัดหมาย แนะนำตัวและมอบหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร แก่ผู้เชี่ยวชาญ

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ จัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพการสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำ EDFR รอบที่ 2 ด้วยแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้

2.1 เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมทั้งได้จัดเตรียมซองจดหมายเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยโดยการจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อย

2.2 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบและส่งกลับคืนมาทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Rang)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำ EDFR รอบที่ 3 ด้วยแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 ให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันคำตอบด้วยตนเองพร้อมทั้งได้จัดเตรียมของจดหมายเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยการจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อย

3.2 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบและส่งกลับคืนมาทั้งหมดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่ 1) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้วิจัยอ่านบันทึกคำให้สัมภาษณ์ และรายละเอียดที่ได้จากการถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จัดพิมพ์ สรุป จำแนก จัดกลุ่มข้อความจากนั้นนำเสนอผลที่ได้ในรูปความถี่แต่ละแนวโน้มแล้วเขียนเป็นความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ในการทำEDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายข้อกระทงเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแปรผลตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) ที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกณฑ์ความเป็นไปได้หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับมากและมากที่สุด คือค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 5.00 โดยการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้ ดังนี้

ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่

4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็น การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ในระดับ **มากที่สุด**

3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็น การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ในระดับ **มาก**

2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็น การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ในระดับ **ปานกลาง**

1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็น การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อย**

1.00-1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็น การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อยที่สุด**

2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) ได้จากการคำนวณหาค่าความแตกต่างของควอไทล์ที่ 3 (Q_3) และ ควอไทล์ที่ 1 (Q_1) ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ ข้อความใดมีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ข้อใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน

2.3 ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ได้จาก การคำนวณค่ามัธยฐานลบด้วย ค่าฐานนิยม ถ้ามีค่าไม่เกิน 1.00 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น สอดคล้องกัน แต่ถ้าค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมที่คำนวณได้ มีค่าเกิน 1.00 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่ 3) ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญยืนยัน มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายข้อกระทงเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ดังนี้ คือ มีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และมีค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 มานำเสนอเป็นผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน (Median)
2. ค่าฐานนิยม (Mode)
3. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range)

สรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบบสอบถามระดับความคิดเห็น และ แบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัชฌิมฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อมานำเสนอเป็นผลการวิจัยจาก ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบ (EDFR รอบที่ 3) มาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายชื่อกระทง พิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ดังนี้ มีค่ามัชฌิมฐาน 3.50 ขึ้นไป และมีความสอดคล้องกัน คือมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และมีค่าความแตกต่างระหว่างมัชฌิมฐานกับฐานนิยม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 2) แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในประเด็นโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศศึกษา บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2.1 ผลการวิเคราะห์ การทำ EDFR รอบที่ 1

2.2 ผลการวิเคราะห์ การทำ EDFR รอบที่ 2

2.3 ผลการวิเคราะห์ การทำ EDFR รอบที่ 3

ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย โดยเรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ระเบียบทางราชการ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังเช่น คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค พบว่า มีการกำหนดให้แต่ละจังหวัด มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ทำหน้าที่ กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในจังหวัด พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคมอบหมาย และ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ให้ มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในแต่ละจังหวัด เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด และให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงานราชการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมอบหมาย ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการจัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ รับผิดชอบงานธุรการ กศจ. อศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนวการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงินและการบัญชีของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน และ ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

และประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ได้มีการแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการ การจังหวัด ออกเป็น 8 กลุ่มกลุ่มงาน คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน และ หน่วยตรวจสอบภายใน และได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มงานไว้อย่างชัดเจน โดย กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และ ตามที่ กศจ. มอบหมาย ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสาน และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการ

เกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผล ตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สิ่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำรอบการประเมินผลการ ปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา และ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนั้นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) มีเป้าหมายเพื่อยกระดับศักยภาพ ของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อน สำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ตั้งนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบโดยจำเป็นต้อง มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งและมี คุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และ เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และ อื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเองตั้งนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัย สามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญ ที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้าง ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการ

ปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาประเทศไทยระยะ 5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมาย เพื่อให้คนไทยมีลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความเป็นพลเมือง ตื่นรู้ ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม มีความสุขทั้งมิติทางกายใจ สังคมและจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง มีความเป็นไทย และมีความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจรากฐานมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และมีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน และได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศไว้ 10 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ กำหนดไว้เป็นยุทธศาสตร์แรก โดยได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และความสามารถ ปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกัน พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคือ พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ด้วยการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม พัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิด สร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อม

เข้าสู่ตลาดงาน ยกกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้แนะนำ และสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างมาตรฐานการจูงใจให้ผู้มีศักยภาพสูงเข้ามาเป็นครูปรับระบบ ประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการ จัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ทั้งที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต วิสัยทัศน์ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักการ จัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะ ที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและ ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือ ผนึกกำลัง มุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการไว้ 6 ด้านคือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของประเทศโดย ยึดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 นั้นได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร โดยยึดหลักคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนตามช่วงวัย ประเภท และระดับการศึกษา เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ใช้กลไกการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคประชาชน

ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ โดยการสร้าง เครือข่ายการศึกษาในรูปแบบประชารัฐที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของ สถานศึกษา ผู้เรียนและกำลังแรงงาน และ จัดระบบการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติที่มีความ เชื่อมโยงกันในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนา การศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ และมีระบบการ จัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ มีเป้าหมาย เพื่อให้เพื่อให้ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) ระบบ การศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) ระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) และ ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและ บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) เพื่อให้ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมี มาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ ขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) ระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุน ทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) และ ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ซึ่งเป็น เครื่องมือในการกำกับทิศทางการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการและส่วนราชการ หรือหน่วยงาน ในสังกัด โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ที่สามารถตอบสนอง ต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ทั้งมิติความมั่นคง มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการบริหาร จัดการภาครัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาไว้ 6 ยุทธศาสตร์คือ พัฒนา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้าน คุณภาพและด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทาง การศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งหวังให้กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมสนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่มุ่งหวังให้การ บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ และด้านความเท่าเทียม ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพ และ พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่าง คุ่มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ โดยมี เป้าหมายเพื่อให้คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคตกำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ ระบบบริหารจัดการการศึกษา มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภทสู่สากล เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ของประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ส่วนโมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน “ประเทศไทย 4.0” ที่มี เป้าหมายครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม การยกระดับ คุณค่ามนุษย์ และการรักษาสິงแวดล้อม ก็ได้กำหนดวาระในการขับเคลื่อนไว้ 5 วาระ และที่สำคัญเป็น วาระแรกคือ การเตรียมคนไทย 4.0 เพื่อก้าวสู่โลกที่หนึ่ง เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย (Purposeful Learning) การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Generative Learning) การเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ (Result-Based Learning) และการเรียนรู้เพื่อ ส่วนรวม (Mindful Learning) ซึ่งมีมาตรการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือ ปรับเปลี่ยนค่านิยมและ ทักษะคนในเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ใหม่ การศึกษาหน้าที่พลเมือง (Civic Education) ยกย่องครู เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ เป็น Nation Builder บูรณาการเชื่อมโยงการศึกษากระแสหลักและการศึกษา ทางเลือก พื้นที่โครงการ “บวร” และ ประชาชนชาวบ้าน เชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต ครอบคลุม 30,000 หมู่บ้าน Free Wifi 10,000 แห่งทั่วประเทศ สร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับ E-Learning ของประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม Edutainment และสื่อการเรียนรู้ และ ภาครัฐ เอกชน และภาค ประชาสังคมช่วยกันเปลี่ยนผ่านการศึกษารูปแบบ และ การปรับเปลี่ยนสู่โลกในศตวรรษที่ 21

ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย เน้นการใช้ความรู้สร้างนวัตกรรม การเรียนเพื่อตอบโจทย์ เฉพาะบุคคล การเรียนที่เกิดจากความอยากรู้อย่างทำและอยากเป็น เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เน้นการใช้ ความคิด กระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การเรียนรู้ในห้องเรียน การเรียนที่เริ่มจากการใช้ ความคิด และการคิดนอกกรอบ การเรียนรู้เพื่อส่วนรวม เน้นปลูกจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เรียนรู้เพื่อการนำไปปฏิบัติผ่าน STEM โดยเน้นการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และจบแล้ว ต้องมีงานทำ

และนโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ซึ่งเป็นการ สะท้อนมุมมองของนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐาน และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนปัญหาสำคัญที่ชี้ชัดว่าประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไว้ 8 ประเด็น คือ 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการ พัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับให้มีความต่อเนื่อง เมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรม ความรู้ ที่ถูกต้อง มีสติปัญญาความเพียร ที่จะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่าง แท้จริง 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา หาวิธีการในการเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกระจายไปยัง สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลให้มากขึ้นรวมถึงการจัดบริการการศึกษาให้ครอบคลุม 3) ขับเคลื่อน ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาทางการศึกษา แต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะการปรับปรุง หลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณ และ การกระจายอำนาจทางการศึกษา 4) พัฒนาครูโดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านครูให้ชัดเจน และขับเคลื่อน สู่การปฏิบัติ ให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งการผลิตและพัฒนาครู โดยผลิตครูมีอาชีพ รับประกันการมีงานทำ วางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ แก้ไขปัญหาขาดแคลนครู แก้ไขปัญหา หนี้สินครู ปรับและพัฒนาวิธีการสอนของครูให้มีคุณภาพ 5) ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการ พัฒนาประเทศ มุ่งการผลิตกำลังคนสายอาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นการสร้างคน ให้มีความสามารถ มีทักษะในการทำงาน ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาให้ได้รับการยอมรับ ปฏิรูป การอุดมศึกษาในด้านการผลิตกำลังคนให้ตรงตามสาขาความต้องการของตลาดแรงงาน นำเทคโนโลยี ในวิชาชีพต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในทุกระดับการศึกษา 6) เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เตรียมพัฒนากำลังคนและพัฒนา ประเทศให้เป็นศูนย์กลางของอาเซียน การพัฒนาความชำนาญในการประกอบอาชีพการใช้เทคโนโลยี และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ 7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการส่งเสริมและสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษา ส่งเสริม

การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมการนำปราชญ์ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และ 8) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการศึกษาค้ำความสำคัญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยการปลูกฝังเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันตั้งแต่ยังเด็ก ๆ มีการบรรจุเข้าไว้ในหลักสูตรหรือสอดแทรกไปในวิชาต่าง ๆ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ตามภารกิจ ของกระทรวงศึกษาธิการโดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการกำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน การศึกษาในระดับจังหวัด ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาในระดับจังหวัด รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัดและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการภาค ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบและรายงานต่อผู้ตรวจราชการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ในส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา เพื่อให้กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างครอบคลุม คล่องตัว มีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่ พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและการศึกษาพิเศษ ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานการนำระบบการนิเทศที่เป็นมาตรฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศเพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรอื่นเพื่อบูรณาการและพัฒนาการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร กฎหมาย ระเบียบทางราชการ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลไว้เป็นกลุ่มงานหนึ่ง ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีผู้อำนวยการกลุ่มเป็นหัวหน้า มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา และมีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เป็นฝ่ายกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว

องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหน้าที่ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของ หน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ โดยการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุนการตรวจ ราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุน การตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบายและแผนการ ตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด จัดทำกรอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของ ส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ขับเคลื่อนระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา และ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ในจังหวัด ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติและในทุกช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อม และวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยใช้กระบวนการนิเทศเชิง กำกับ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยการกำกับ ติดตามงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ของชาติ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด

2.1 ผลการวิเคราะห์ การทำ EDFR รอบที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ให้ความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ที่สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นั้นควรมีภารกิจที่เพิ่มขึ้นมาจากศึกษานิเทศก์ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่ระดับหนึ่ง เช่นน่าจะมียุทธศาสตร์

ในการกำกับดูแลหรือการเป็นเลขานุการตรวจติดตามของผู้ตรวจราชการ โดยเอานโยบายของผู้ตรวจราชการมาเป็นภารกิจ ส่วนบทบาทหน้าที่ของ กศจ. ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานนั้น ควรจะมีบทบาทในการขับเคลื่อนการทำงานของศึกษานิเทศก์ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของภาค รองลงมาคือ หน่วยงานในระดับจังหวัด เช่น กศน. อบต.หรือ อบจ. นั้น ศึกษานิเทศก์ควรไปประสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ถ้ามองภาพอนาคตศึกษานิเทศก์ควรมีอำนาจในบางเรื่องการตัดสินใจนอกเหนือจากการการโค้ชชิ่ง การให้คำแนะนำในเชิงของการพัฒนา คือเมื่อศึกษานิเทศก์ได้พูดแล้วต้องมีการหวังผลในการปฏิบัติได้ และสามารถเป็นคุณเป็นโทษคล้าย ๆ ของผู้ตรวจราชการ ในส่วนกระบวนการนิเทศ ควรมองในเชิงวิชาการ ควรเป็นประชาชนิเทศ โดยหน่วยรับการนิเทศมีส่วนในการให้ข้อมูลในการกำกับติดตาม มีการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการวางแผน ศึกษานิเทศก์ควรได้รับการสร้างความเข้าใจ ควรพัฒนาตนเอง สามารถบูรณาการได้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า ในการจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนั้น เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพผู้เรียน โดยใช้หลักการบูรณาการภายในจังหวัด และมีเอกภาพในการสั่งการและสามารถประสานกับทุกหน่วยงานภายในจังหวัดได้ เพราะคุณภาพการศึกษาของประเทศยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจของสังคม ยังมีปัญหาเรื่องการสั่งการ และปัญหาเรื่องขาดการบูรณาการ โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบางเขตยังคงคาบเกี่ยว 2 จังหวัด หรือ 4 จังหวัด จึงควรมีก่อนนิเทศ ติดตาม ที่ทำหน้าที่ประสาน ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองโจทย์ของประเทศได้ ศึกษานิเทศก์ของศึกษาธิการจังหวัด ต้องเป็นผู้มีความรู้ในเชิงวิชาการ สามารถชี้แจง แนะนำ พัฒนาให้ครูจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนางานวิชาการได้ ไม่ใช่ไปเก็บข้อมูลอย่างเดียว ควรบูรณาการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงทุกกลุ่มวัย ให้เท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำเพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียนทุกคน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศเพื่อไปขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ควรเป็นหน่วยงานกลางที่จะครอบคลุมทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นศูนย์ประสานงานและพัฒนาศักยภาพนิเทศ เพื่อให้การนิเทศติดตามและการจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการนิเทศ ควรช่วยเหลือส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบนิเทศภายในที่เข้มแข็ง ผู้บริหารและครูใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ในอนาคตการนิเทศควรใช้สื่อประเภทสังคมออนไลน์ ในการนิเทศครู หรือ การกำกับ ติดตาม ซึ่งจะสามารถนิเทศเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม มีความสะดวก รวดเร็วและประหยัดงบประมาณมาก นอกจากนั้นศึกษานิเทศก์ควรมีบทบาท

ในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษามากกว่าการให้ความรู้ หรือการเป็นผู้ชี้แนะครู เนื่องจากปัจจุบันทั้งครูและผู้บริหารมีความรู้และความสามารถสูงขึ้น ประกอบกับสื่อเทคโนโลยี เข้าถึงได้ง่าย

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ให้ความเห็นว่าควรแยกศึกษานิเทศก์ตามระดับของการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามระดับของการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้ให้ความรู้ ส่งเสริม พัฒนาและเพิ่มศักยภาพหรือเป็นผู้ช่วยครูในโรงเรียน มากกว่าการเป็นผู้ตรวจตรา ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ควรกำกับติดตามการทำงานของศึกษานิเทศก์ และอบรมพัฒนาศักยภาพของศึกษานิเทศก์ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ ควรใช้กระบวนการ PDCA ในการนิเทศ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยที่ให้ศึกษานิเทศก์ไปอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เนื่องจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นหน่วยงานที่ต้องดูแลการศึกษาทั้งจังหวัด ซึ่งหมายถึงครูทุกสังกัดด้วย ต้องเอาสภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นตัวหลักในการทำงาน ในการบูรณาการทุกรูปแบบของการจัดการศึกษา ดูแลตั้งแต่แรกเกิดจนถึงผู้สูงอายุ บูรณาการทุกกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย ศึกษานิเทศก์ควรสามารถนิเทศงานอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนด้วย เช่น งานอื่น ๆ ตามนโยบายและจุดเน้น ควรเป็นพี่เลี้ยงและช่วยเหลือครูในการทำ PLC ศึกษานิเทศก์ไม่ควรทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจเพราะจะถูกต่อต้านจากผู้บริหารโรงเรียน ควรแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์รับผิดชอบเป็นเขตพื้นที่ โดยทุกกลุ่มทำหน้าที่และรับผิดชอบงานเหมือนกันไม่ควรแบ่งตามกิจกรรม ในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์นั้นควรมีการประเมินแบบ 360 องศา โดยมีการประเมินความเหมาะสมเอง ประเมินโดยครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และเข้าสู่กระบวนการพัฒนาแบบเข้ม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับจังหวัด และควรมีหน่วยงานส่วนกลางรองรับในสำนักงานปลัด ศึกษานิเทศก์ควรทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนางานด้านวิชาการให้กับครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการนิเทศภายในเชิงระบบ คือการสำรวจปัญหาและความต้องการ ประชุมวางแผน ให้ความรู้ จัดทำแผนการนิเทศ สังเกตการณ์ สอน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และประชุมสรุป ประเมินโครงการ ศึกษานิเทศก์ควรมีการเตรียมการนิเทศวางแผนการนิเทศ และประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 ให้ความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต้องเป็นผู้มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบที่ครอบคลุมทุกสังกัด เพื่อให้สามารถนิเทศการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เอกชน อาชีวศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยต้องมีการกำหนดโครงสร้างและภารกิจไว้อย่างชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 ให้ความเห็นว่า ควรมีโครงสร้างเป็นศึกษานิเทศก์ในระดับจังหวัด ไม่ควรขึ้นตรงกับศึกษาธิการจังหวัด ควรขึ้นตรงกับหน่วยงานที่เกี่ยวกับการนิเทศติดตามเพราะเป็นงานเชิงวิชาการ ศึกษานิเทศก์ต้องมีอิสระในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหา ไม่ควรโดนกำกับหรือสั่งให้ทำ ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ควรแยกกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษาเพราะเป็นไปได้ที่ศึกษานิเทศก์หนึ่งคนจะมีความเชี่ยวชาญพิเศษได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ต้องมีเส้นทางความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์เป็นความก้าวหน้าที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ควรส่งเสริมสนับสนุนและให้อิสระในการทำงาน ควรคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นศึกษานิเทศก์ตามศาสตร์วิชานั้น ควรมีความเชี่ยวชาญในแต่ละศาสตร์ และควรมีจำนวนที่เพียงพอ ควรใช้วิธีการคัดเลือก แทนวิธีการสอบคัดเลือก ศึกษานิเทศก์ควรนิเทศ โดยการเน้นกระบวนการ ทำหน้าที่เสนอแนะ ให้ความรู้ทักษะกระบวนการในการจัดการเรียน การสอนการนำความรู้ใหม่ ๆ ไปให้กับครู แบบกัลยาณมิตร ไม่ควรไปตรวจติดตามเพราะการตรวจติดตาม เป็นการใช้อำนาจโรงเรียนจะต่อต้าน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 ให้ความเห็นว่า ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ระหว่งศึกษาธิการ แล้วแยกเป็นหน่วยศึกษานิเทศก์ตามประเภทของการจัดการศึกษา เช่น หน่วยศึกษานิเทศก์ของ อาชีวศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา คือทุกระดับการศึกษา แล้วดูแลในภาพรวมทั้งหมด โดยแบ่งกลุ่มตามความถนัด ความเชี่ยวชาญในประเภทของการศึกษานั้น ๆ หากมีหน่วยศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรอยู่ใต้การกำกับของศึกษานิเทศก์ระหว่งศึกษาธิการ ควรแยกเป็นกลุ่มงานโดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เป็นที่ตั้ง มีศึกษานิเทศก์มาจากทุกเขตพื้นที่และทุกระดับการศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรสามารถนิเทศได้ทุกระดับของการจัดการศึกษา ควรสร้างระบบนิเทศภายในโรงเรียนให้เข้มแข็ง ควรใช้กระบวนการ PLC และการ Coaching ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คณะกรรมการ ศจจ. ควรทำหน้าที่ติดตาม กำกับ และอบรม พัฒนา ให้ความรู้กับศึกษานิเทศก์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 ให้ความเห็นว่า ควรมีสำนักงานของศึกษานิเทศก์ ที่เป็นหน่วยงานใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นเอกเทศ รวมศึกษานิเทศก์ทุกคนทุกระดับของการจัดการศึกษา ขึ้นตรงกับส่วนกลาง ศึกษานิเทศก์แต่ละคนควรมีความรู้ทุกเรื่อง ทุกงาน ครอบคลุมทั้ง 6 กลุ่มงาน โดยศึกษานิเทศก์ทุกคนควรได้รับความรู้เท่า ๆ กัน และมีบทบาทหน้าที่เหมือนกัน ควรมีหัวหน้าของศึกษานิเทศก์หนึ่งคน ควรสร้างแรงจูงใจ และเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ ควรใช้กระบวนการนิเทศแบบ Coaching & Mentoring โดยเน้นพื้นฐานก่อน จากนั้นนิเทศแบบคลินิก ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้แนวทางการบริหาร (PDCA) มากำกับอีกครั้งหนึ่ง ศึกษานิเทศก์ควรมีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน ศึกษานิเทศก์ควรมีโรงเรียนรับผิดชอบที่ต้องดูแลอย่างรอบด้านอย่างน้อยหนึ่งโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้โรงเรียนที่ตนรับผิดชอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จนประสบผลสำเร็จ

หรือเป็นต้นแบบในด้านใดด้านหนึ่งตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและเขตพื้นที่ ควรทำงานเชิงบูรณาการ โดยใช้ปัญหาของโรงเรียนเป็นฐาน มาสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนร่วมกัน และใช้ด้วยกัน ควรนำเสนอ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไปเป็นตัวอย่างให้กับครูสามารถเรียนรู้และ ทำตามได้ และควรส่งเสริมเส้นทางความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 ให้ความเห็นว่า การรวมอำนาจอยู่ในระดับจังหวัด ดูแล้วมันขาดความคล่องตัว ควรแยกกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามบริบทที่แตกต่างกัน เช่น การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ร่วมกับสถานประกอบการ ถ้าไปขึ้นตรงกับ กศจ. จะขาดความอิสระ ขาดความคล่องตัวในด้านงบประมาณ ศึกษานิเทศก์ควรมีความเชี่ยวชาญและรู้ลึกซึ่งในการจัดการศึกษาแต่ละบริบท เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพภายในและภายนอก การวิจัยในชั้นเรียน ศึกษานิเทศก์ควรมีความ เข้าใจวัตถุประสงค์ของการไปนิเทศ เป้าหมายของการนิเทศ เลือกวิธีการนิเทศ แล้วสร้างเครื่องมือการนิเทศร่วมกับสถานศึกษาและครู และต้องสรุปผลการนิเทศทุกครั้ง เพื่อทราบผลการนิเทศและประเมินอย่างต่อเนื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ควรคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถที่แท้จริง และมีความเต็มใจสามารถพัฒนาศักยภาพได้ ไม่ควรใช้ระบบอุปถัมภ์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 ให้ความเห็นว่า คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการลงสู่การปฏิบัติ ควรประสานนโยบาย ลดขั้นตอนในการส่งต่อให้มากที่สุด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากสภาพจริงของสถานศึกษา ลดภาระงานของครูและสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ควรมีการแต่งตั้ง ออกศจ. ให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา หรือประสานงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่ และควรมีการสร้างเครือข่ายในระดับอำเภอของแต่ละอำเภอ โดยใช้กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ภายในและการประกันคุณภาพ นำตัวชี้วัดมาบูรณาการในการนิเทศเพื่อลดภาระงานของครู ศึกษานิเทศก์ควรนิเทศตามบริบทของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งขนาดโรงเรียน บุคลากรและงบประมาณ ควรเป็นผู้ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ประสานงานที่ดี เป็นผู้ให้ความกระจ่างแก่บุคลากรที่มีความสงสัยในข้อมูล มีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดี คือศึกษานิเทศก์ควรใช้กระบวนการเสริมสร้าง สนับสนุน ให้กำลังใจ ประสานงาน ให้ความรู้ และเป็นกัลยาณมิตรในการนิเทศ ช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสถานศึกษา ไม่ใช่ผู้สั่งการให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 ให้ความเห็นว่า การศึกษาแต่ละประเภทก็มีบริบทของใครของมัน ทั้งความแตกต่างที่มีในแต่ละประเภท ทั้งกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรซึ่งเป็นความแตกต่างที่เราปฏิเสธไม่ได้ ดังนั้นการนิเทศควรมีการแบ่งแยกออกมาให้ชัดเจน ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา

ควรมีโครงสร้างการบริหาร โดยมีหัวหน้าศึกษานิเทศก์ แล้วแยกออกเป็นฝ่ายหรือกลุ่มงานต่าง ๆ กระบวนการนิเทศหรือเป้าหมายของการนิเทศคือการติดตาม ให้คำแนะนำ บทบาทหน้าที่ของ กศจ. ควรแบ่งเป็นสองส่วน คือ รับและศึกษานโยบายจากส่วนกลาง หรือระดับชาติ ว่าต้องการพัฒนาคุณภาพเด็กในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างไร ด้านใดบ้าง โดยยึดนโยบายจากส่วนกลางเป็นหลัก และนโยบายของจังหวัด ต้องมีความเชื่อมโยงกับบริบทของแต่ละจังหวัด ว่ามียุทธศาสตร์ของแต่ละจังหวัดมุ่งไปในด้านใด ในส่วนของศึกษานิเทศก์ก็ต้องเข้าใจบริบททั้งสองส่วนโดยศึกษานโยบายของชาติว่าต้องการพัฒนาด้านใด เป็นวิชาบังคับ และคนในจังหวัดนั้น ๆ จำเป็นต้องรู้อะไรเป็นหลักสูตรต้องถึ้น มีความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างของการจัดการศึกษาแต่ละประเภท ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ เพื่อเพิ่มศักยภาพการนิเทศได้อย่างใกล้ชิด โดยการกำหนดกรอบอัตรากำลังตามบริบทของแต่ละอำเภอขึ้นอยู่กับจำนวนและประเภทของการจัดการศึกษา ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นองค์กรอิสระที่สามารถนิเทศ ได้อย่างเต็มรูปแบบและเต็มที่ และรายงานผลการนิเทศได้อย่างเป็นอิสระ ศึกษานิเทศก์ควรมีแผนการนิเทศที่ชัดเจน รัดกุมและสามารถปฏิบัติได้จริง นิเทศตามบริบทของโรงเรียน อย่ายึดตัวเองเป็นฐาน นิเทศเพื่อรู้สภาพปัญหา ข้อบกพร่องและให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาเกี่ยวกับทิศทางในการพัฒนา เน้นระดับการพัฒนาของแต่ละสถานศึกษาว่ามีระดับการพัฒนาอย่างน้อยเพียงใด เพราะแต่ละแห่งมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันไม่ใช่การนิเทศ ติดตามเพื่อให้คะแนนผ่านหรือไม่ผ่าน และอย่านำไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเองให้ภูมิฐาน มีภูมิรู้ ภูมิธรรมและรู้หลักการบริหาร

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 14 ให้ความเห็นว่า ควรมีระบบการนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อการพัฒนาการศึกษาของแต่ละจังหวัด ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงการประกอบวิชาชีพและทำงานได้ ควรมีคณะกรรมการใน กศจ. ในรูปของบอร์ดหรือคณะกรรมการนิเทศ ควรมีอนุกรรมการที่เป็นบุคคลภายนอก เช่น สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม เป็นต้น ไปนิเทศแบบสุ่มหรือแบบเจาะจง เพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดให้ดีขึ้น ควรมีหน่วยงานของการนิเทศโดยตรงที่รับผิดชอบในการอบรมให้ความรู้ พัฒนางานด้านวิชาการ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ควรแบ่งกลุ่มการนิเทศตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา ควรใช้กระบวนการ PDCA และทฤษฎีระบบมาช่วยในการนิเทศ เน้นการบูรณาการและการทำงานเป็นทีม มองเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากที่สุด ควรขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 15 ให้ความเห็นว่าควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และควรแบ่งภาระงานของศึกษานิเทศก์ออกเป็น 4 กลุ่มงาน คือ งานพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ งานวิจัยและประเมินผลการศึกษา งานนิเทศการศึกษา และงานมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ควรทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการและงานนิเทศการสอน เช่นการส่งเสริมให้สถานศึกษา บริหารหลักสูตรสถานศึกษา

จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อที่ใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการนิเทศและการพัฒนางานวิชาการ และควรใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) และ PDCA

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 16 ให้ความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ในระดับจังหวัดควรใช้กระบวนการนิเทศเชิงนโยบาย ส่งเสริมกระบวนการและให้แนวทางในการพัฒนาครู ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และวิเคราะห์ตามบริบทของแต่ละจังหวัด แล้วทำข้อตกลงร่วมกับโรงเรียน และมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นอำนาจคู่ในรูปของคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อน ผลักดัน ชี้นำ ไม่ควรไปบังคับบัญชาโดยตรง ควรทำหน้าที่เหมือนปู่ย่า ตายาย ไม่ใช่พ่อแม่ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของศึกษานิเทศก์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ มองในภาพรวม เน้นความโปร่งใส

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 17 ให้ความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ในจังหวัดจะเป็นการนิเทศเชิงบูรณาการ จะต้องเข้าไปติดตาม นิเทศ กำกับ ประเมินผลในทุกสังกัดของจังหวัด ทั้งในเชิงวิชาการ และ บูรณาการในเชิงผู้ตรวจราชการ หรือผู้ติดตาม เพราะฉะนั้นโครงสร้างจะต้องชัดเจน มีกรอบงาน มีตัวบุคคล ควรจะมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายกำหนด วางแผนยุทธศาสตร์ และควรมีคณะกรรมการนิเทศ ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยตรงกำหนดภาระงานให้ชัดเจน มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อทราบผลการนิเทศ ปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานทางการศึกษาที่ออกไปนิเทศ โดยมีหัวหน้าศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ศึกษานิเทศก์ควรทำงานในลักษณะเป็นทีมงานในเชิงของเขตพื้นที่ ช่วยเหลือกันในการสร้างองค์ความรู้ในทุกด้าน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ควรมีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบในระดับอำเภออย่างน้อย หนึ่งคนหนึ่งอำเภอ ควรมีการกำหนดกรอบมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน ควรมีการพัฒนา อบรมให้กับศึกษานิเทศก์ทั้งในด้านการนิเทศและความรู้ในการตรวจราชการ คือวิชาการผสมบริหาร ศึกษานิเทศก์ในจังหวัด ต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด จัดทำเป็นข้อมูลระบบสารสนเทศ แล้วนำมาวางแผน กำหนดแนวทาง เน้นการมีส่วนร่วม ดำเนินการตามแผน ด้วยการสร้างเครือข่าย บูรณาการ เป็นกัลยาณมิตร และอาศัยสื่อเทคโนโลยี มีการกำกับติดตาม รายงานประเมินผลงาน แล้วมีการปรับปรุง สะท้อนย้อนกลับ ให้สอดคล้องกับนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 18 ให้ความเห็นว่า แนวทางการนิเทศการศึกษาของจังหวัดนั้น ศึกษานิเทศก์จะต้องหลอมรวมกันจากทุกสังกัดจะต้องมาร่วมกันในการบูรณาการการนิเทศ ควรมี

หน่วยของศึกษานิเทศก์ที่สามารถบริหารจัดการภายในองค์กร และสามารถเข้าไปนิเทศได้ในทุกระดับของการจัดการศึกษาทุกแห่งภายในจังหวัด โดยศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ ภูมิธรรมและ ภูมิฐาน คือมีความรู้มากกว่าครูสามารถให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือครูได้ มีคุณธรรม มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อที่จะร่วมกันพัฒนาการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 19 ให้ความเห็นว่า ถ้ามีศึกษานิเทศก์จังหวัด ควรแยกศึกษานิเทศก์ตามสาขาวิชา หรือความเชี่ยวชาญในแต่ละประเภทของการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการศึกษานิเทศก์จังหวัด ควรทำหน้าที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน พัฒนาให้ความรู้แก่ศึกษานิเทศก์ ให้เป็นผู้มีความรู้เชิงลึก สามารถออกไปให้คำแนะนำและนิเทศโรงเรียนได้ มีการติดตาม ประเมินผลการทำงานของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ควรทำข้อตกลงร่วมกับโรงเรียนที่รับผิดชอบในการนิเทศในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สร้างระบบร่วม เพื่อช่วยเหลือ แนะนำให้ครูสามารถจัดทำหลักสูตร โครงการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ควรมีการวัดผล ประเมินผลและวิจัย เพื่อให้ทราบผลการนิเทศของแต่ละโรงเรียน โดยใช้กระบวนการ PDCA ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในรอบปี และ ศึกษานิเทศก์ควรทำตามบทบาทหน้าที่ ไม่ควรทำตัวเป็นเจ้านาย ควรให้ความสำคัญและให้ความรู้กับครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตร การผลิตสื่อ หรือการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 ท่านเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้วิจัยสรุปได้ 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ประเด็นโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษานิเทศก์ ควรมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์ประสานงานและเป็นหน่วยพัฒนาศึกษานิเทศก์ ควรมีหน่วยงานกลางในสำนักปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ ที่เป็นองค์กรอิสระ ควรมีกรมวิชาการของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ ควรมีสสำนักผู้ตรวจราชการในระดับภูมิภาคเป็นหน่วยบังคับบัญชา ควรมีสูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับภูมิภาค ควรมีหน่วยงานทางวิชาการในระดับจังหวัด ควรมีสูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด ควรมีหน่วยงานกลางที่เป็นองค์กรอิสระในระดับจังหวัด ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด ควรมีคณะกรรมการในสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดทำหน้าที่นิเทศการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัด ควรมีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด ควรมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 1 คน ดูแลศึกษานิเทศก์ทั้งระบบ ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ ควรมีศึกษานิเทศก์

รับผิดชอบเป็นเขตพื้นที่ในระดับอำเภอ ดูแลการศึกษาทุกประเภท ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ ของเขตพื้นที่การศึกษา

2. ประเด็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าคุณสมบัติการศึกษานิเทศก์ควรมีหน้าที่รับนโยบายจากส่วนกลาง และขับเคลื่อนนโยบายจากกระทรวงสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด ส่งเสริม กำกับ ติดตาม และ ขับเคลื่อนการทำงานของศึกษานิเทศก์อบรม และพัฒนา ศึกษานิเทศก์ให้มีความเข้มแข็งและอย่างต่อเนื่อง กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ให้มีความชัดเจน ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัด และใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษาอย่างจริงจัง กำหนดโครงสร้างกรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสรร และสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง จัดทำเอกสาร คู่มือ และสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา และ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3. ประเด็นกระบวนการนิเทศการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ใช้กระบวนการควบคุม เพิ่มบทบาทการเป็นผู้ตรวจสอบหรือตรวจราชการ มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือสั่งการ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศ มาช่วยเหลือครู ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring 8) ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา และ ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการทำ EDFR รอบที่ 2 โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน ด้วยแบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2) เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในประเด็นคำถาม คือ 1) โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา 2) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ 3) กระบวนการนิเทศการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หา ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อกระทง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดตามตารางที่ 1 - 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1.1	ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษธิการ	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
1.2	ควรมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์ประสานงานและเป็นหน่วยพัฒนาศักศึกษานิเทศก์	4	4,5	0.00 1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.3	ควรมีหน่วยงานกลางในสำนักปลัดกระทรวงศึกษธิการ ที่เป็นองค์กรอิสระ	4	5	1.00	5	2	3.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.4	ควรมีกรมวิชาการของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ	4	4	0.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.5	ควรมีสำนักรับผิดชอบการในระดับภูมิภาคเป็นหน่วยบังคับบัญชา	4	4,5	0.00 1.00	5	2	3.00	มาก	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1.6	ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับภูมิภาค	4	4	0.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.7	ควรมีหน่วยงานทางวิชาการในระดับจังหวัด	4	4	0.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.8	ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด	4	4	0.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.9	ควรมีหน่วยงานกลางที่เป็นองค์กรอิสระในระดับจังหวัด	3	3	0.00	5	2	3.00	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง
1.10	ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1.11	ควรมีคณะกรรมการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่นิเทศการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัดจังหวัด	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.12	ควรมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.13	ควรมีหัวหน้าหน่วยงานนิเทศฯ 1 คน ดูแลศึกษาในเทศกทั้งระบบ	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง

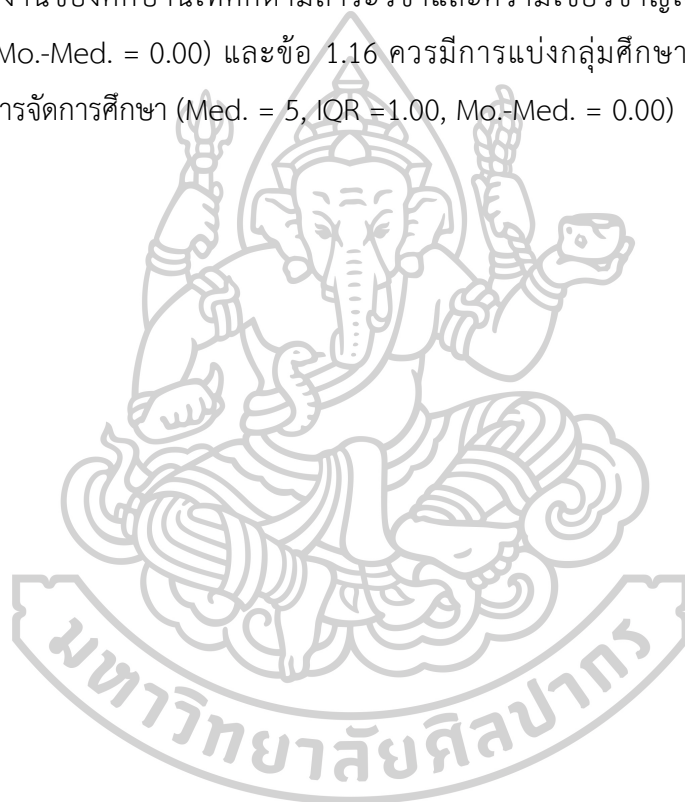
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1.14	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
1.15	ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ	4	5	1.00	5	4	1.00	มาก	สอดคล้อง
1.16	ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
1.17	ควรมีสถานีงานศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ	3	5	2.00	5	2	3.00	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
1.18	ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา								
1.18	ควรมีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบเป็นโซนพื้นที่ในระดับอำเภอ ดูแลการศึกษาทุกประเภท	4	5	1.00	5	2	3.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.19	ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา	4	5	1.00	5	2	3.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
1.20	ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพของเขตพื้นที่การศึกษา	4	5	1.00	5	2	3.00	มาก	ไม่สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา ในระดับ “มากที่สุด” และระดับ “มาก” (Med. $\geq$ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR $\leq$ 1.5, Med.-Mo. $\leq$ 1.00) จำนวน 5 ข้อ คือ ข้อ 1.1 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 1.10 ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 1.13 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 1.15 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Med. = 4, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) และข้อ 1.16 ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.1	รับนโยบายจากส่วนกลาง และขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2	จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.3	จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด	4	4,5	0.00 1.00	5	4	1.00	มาก	สอดคล้อง
2.4	กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับไปเป็นทิศทางเดียวกัน	4	5	1.00	5	4	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.5	ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.6	กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.7	สั่งการ กำกับ ติดตาม และขับเคลื่อนการทำงานของศึกษานิเทศก์	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
	ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ								
2.8	อบรม และพัฒนา ศึกษานิเทศก์ ให้มีความเข้มแข็งและอย่างต่อเนื่อง	5	5	0.00	5	3	2.00	มากที่สุด	ไม่สอดคล้อง
2.9	กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ให้มีความชัดเจน	5	5	0.00	5	3	2.00	มากที่สุด	ไม่สอดคล้อง
2.10	ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.11	สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ	4	5	1.00	5	4	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม- มัธยฐาน (Mode- Median)	ควอไทล์ ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความ เป็นไปได้	ความสอดคล้อง ของความ คิดเห็น
2.12	ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ทุกระดับในจังหวัดและใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน ภายนอก	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.13	คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดย การประเมินแบบ 360 องศา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.14	กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อ การนิเทศการศึกษาของจังหวัด ให้ ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษาย่างจริงจัง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.15	กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตราค่าจ้าง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.16	สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.17	ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.18	ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประสานนโยบายกับสถานศึกษา เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.19	ส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสรรและสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษา	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.20	ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.21	จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
2.22	ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.23	พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.24	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับ “มากที่สุด” และระดับ “มาก” (Med. $\geq$ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR $\leq$ 1.5, Med.-Mo. $\leq$ 1.00) จำนวน 20 ข้อ ดังนี้ ข้อ 2.1 รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.2 จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.3 จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด (Med. = 4, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.4 กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน (Med. = 4, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 1.00) ข้อ 2.5 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.6 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.10 ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.11 สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ (Med. = 4, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 1.00) ข้อ 2.12 ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัดและใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.13 คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.14 กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ให้ความสำคัญกับการนิเทศศึกษาอย่างจริงจัง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.15 กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.16 สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.17 ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.18 ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.20 ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.21 จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ (Med. = 5, IQR = 1.00,

Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.22 วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร (Med. = 5I, QR =1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 2.23 พัฒนาระบบ
และมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา
(Med. = 5, IQR =1.00, Mo.-Med. = 0.00) และข้อ 2.24 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรม
การนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (Med. = 5,
IQR =1.00, Mo.-Med. = 0.00)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.1	ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ และมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนามหาวิทยาลัย	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.2	ใช้กระบวนการควบคุม เพิ่มบทบาทการเป็นผู้ตรวจสอบหรือตรวจราชการ มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือสั่งการ	4	5	1.00	5	3	2.00	มาก	ไม่สอดคล้อง
3.3	ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับบริการนิเทศ	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.4	ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.5	ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศ มาช่วยเหลือครู	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.6	ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.7	ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.8	ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.9	ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการทำงานทุกครั้ง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.10	ใช้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครูครุรักเด็ก	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.11	ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความพึงพอใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความพึงพอใจตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.12	ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.13	ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.14	ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.15	ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงาน และนิเทศอย่างต่อเนื่อง	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.16	ใช้กระบวนการประเมินผลผลิต กระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง	4	4,5	0.00 1.00	5	4	1.00	มาก	สอดคล้อง
3.17	ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.18	ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 2) (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา	มัธยฐาน (Median)	ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)	ควอไทล์ที่ 3 (Q ₃)	ควอไทล์ที่ 1 (Q ₁)	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความคิดเห็น
3.19	ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครูให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.20	ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ	5	5	0.00	5	4	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับ “มากที่สุด” และระดับ “มาก” (Med. $\geq$ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR $\leq$ 1.5, Med.-Mo. $\leq$ 1.00) จำนวน 19 ข้อ ดังนี้ ข้อ 3.1 กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.3 ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.4 ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.5 ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.6 ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.7 ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.8 ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.9 ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Md. = 0.00) ข้อ 3.10 ใช้กระบวนการนำ เสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก (Md. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Md. = 0.00) ข้อ 3.11 ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.12 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.13 ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.14 ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.15 ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.16 ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง (Med. = 4, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.50) ข้อ 3.17 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.18 ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) ข้อ 3.19 ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00) และข้อ 3.20 ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ (Med. = 5, IQR = 1.00, Mo.-Med. = 0.00)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำ EDFR รอบที่ 3 โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน เพื่อยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ ด้วยแบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3) ในประเด็นคำถาม โครงสร้างการบริหารการนิเทศการศึกษา บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งในแต่ละข้อจะมีค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลุ่ม และมีระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านนำเสนอไว้ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อกระทง เพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ โดยนำประเด็นแนวทางที่มีโอกาสความเป็นไปได้ในระดับมาก และมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 – 5.00) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.00) มานำเสนอเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบกับการทำ EDFR รอบที่ 2 รายละเอียดตามตารางที่ 4 - 6 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.1	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
1.2	4	4	4,5	4,5	0.00	0.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.3	4	4	5	5	1.00	1.00	3.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 1.4 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ศึกษาในเชิงวิพากษ์อยู่แล้ว

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.4	4	4	4	4	0.00	0.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.5	4	4	4,5	2	0.00	-2.00	3.00	3.00	3.00	3.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.6	4	4	4	4	0.00	0.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.7	4	4	4	4	0.00	0.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.8	4	4	4	4	0.00	0.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.9	3	3	3	2,3	0.00	0.00	3.00	3.00	3.00	3.00	ปานกลาง	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.10	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.11	4	4	5	3	1.00	-1.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.12	4	4	5	5	1.00	1.00	2.00	2.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.13	ควรมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 1 คน ดูแลศึกษานิเทศก์ทั้งระบบ	4	4	5	5	1.00	1.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.14	ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ	5	5	0.00	5	0.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
1.15	ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาขาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	4	4	4	5	1.00	0.00	1.00	1.00	มาก	มาก	สอดคล้อง	สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 1.14 และข้อ 1.15 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ศึกษานิเทศก์ควรเข้าใจทุกงานในขอบข่ายงานของการปฏิบัติ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.16	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
1.17	3	3	5	3	2.00	0.00	3.00	2.00	2.00	2.00	ปานกลาง	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.18	4	4	5	5	1.00	1.00	3.00	3.00	3.00	3.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
1.19	4	4	5	5	1.00	1.00	3.00	3.00	3.00	3.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1.20	4	4	5	5	1.00	1.00	3.00	3.00	3.00	3.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 1.19 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ควรจัดให้มีการบูรณาการกระบวนการนิเทศกับทุกหน่วยงาน การศึกษา

จากตารางที่ 4 ในการทำ EDFR รอบที่ 3 เพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ยังมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา ในระดับ มากขึ้นไป (Med. ≥ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR ≤ 1.5 , Md.-Mo. ≤ 1.00) จำนวน 5 ข้อ เช่นเดียวกันกับการทำ EDFR รอบที่ 2 คือ ดังนี้ ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และ ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2

ข้อที่	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอเตอร์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.1	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.2	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.3	4	4	4,5	4	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มาก	มาก	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.4	4	4	5	5	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มาก	มาก	สอดคล้อง	สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 2.4 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันค่าตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ควรเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่ รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธย ฐาน (Mode- Median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง ของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3			EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.5	ประสานความร่วมมือกับ เขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษา และหน่วยงาน ภายนอก เน้นการทำงาน แบบมีส่วนร่วม	5	5	5	5	0.00	1.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.6	กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการ จัดการศึกษาในภาพรวม ทั้งระดับจังหวัด	5	5	5	5	0.00	1.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่ รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธย ฐาน (Mode- Median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง ของความคิดเห็น			
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3			EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3		
2.7	สั่งการ กำกับ ติดตาม และ ขับเคลื่อนการทำงาน ของศึกษานิเทศก์	4	4	5	5	1.00	2.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	ไม่ สอดคล้อง	ไม่ สอดคล้อง
2.8	อบรม และพัฒนา ศึกษานิเทศก์ใหม่ เชิงแข็งและอย่างต่อเนื่อง	5	5	5	5	0.00	2.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	ไม่ สอดคล้อง	ไม่ สอดคล้อง
2.9	กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ของศึกษานิเทศก์ใหม่ ความชัดเจน	5	5	5	5	0.00	2.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	ไม่ สอดคล้อง	ไม่ สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 2.9 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า มีมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์อยู่แล้ว

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่ รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธย ฐาน (Mode- Median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง ของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3			EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.10	ประเมินผลการทำงานของ หน่วยงานการนิเทศ การศึกษาของจังหวัด	5	5	5	5	0.00	1.00	EDFR รอบที่2 มากที่สุด	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.11	สร้างความเท่าเทียม และ ลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา และเข้าถึง การศึกษาทุกระดับทุก ประเภทอย่างมีคุณภาพ	4	4	5	5	1.00	1.00	มาก	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่2

หมายเหตุ : ในข้อ 2.11 มีผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันค่าตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า เป็นไปได้ยากเพราะเกิดจากส่วนกลางระดับสูง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.12	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจ ตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่ รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธย ฐาน (Mode- Median)	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)	โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง ของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3			EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.13	คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็น ศึกษานิเทศก์โดยการ ประเมินแบบ 360 องศา	5	5	5	5	0.00	1.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.14	กำหนดมาตรฐาน และ ตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศ การศึกษาของจังหวัด ให้ ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษาอย่างจริงจัง	5	5	5	5	0.00	1.00	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3

หมายเหตุ : ในข้อ 2.13 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ควรเป็นหน่วยงานจากส่วนกลางเป็นผู้กำหนด

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.15	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.16	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.17	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.18	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายชื่อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเป็นไปได้ตาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่าง ควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง ของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.19	ส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสรร และสนับสนุน งบประมาณให้กับสถานศึกษา	4	4	5	1.00	1.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่ สอดคล้อง	ไม่ สอดคล้อง
2.20	ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาให้มี ระบบประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษา และ ขับเคลื่อนการสร้างระบบการ นิเทศภายในของโรงเรียนให้ เข้มแข็ง	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.21	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.22	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
2.23	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2.24	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 ในการทำ EDFR รอบที่ 3 เพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ยังมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับ มากขึ้นไป (Med. ≥ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR ≤ 1.5 , Med.-Mo. ≤ 1.00) จำนวน 20 ข้อ เช่นเดียวกันกับการทำ EDFR รอบที่ 2 ดังนี้ การรับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัดและใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ให้ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษาอย่างจริงจัง กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของจัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด กำหนดทิศทาง การนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกันสร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.1	ใช้กระบวนการนเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนเทศเน้นการนเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.2	ใช้กระบวนการควบคุมเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ตรวจสอบหรือตรวจราชการ มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือสั่งการ	4	4	5	5	1.00	1.00	2.00	2.00	มาก	มาก	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 3.2 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยื่นคำตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ศึกษานนเทศก็มีมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะไม่ควรมีบทบาทนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเข้าใจ		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.3	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.4	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.5	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเข้าใจ		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.6	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.7	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.8	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.9	ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการทำงานทุกครั้ง	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.10	ใช้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครูรักเด็ก	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความพึงพอใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความพึงพอใจ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.11	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.12	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.13	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.14	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

หมายเหตุ : ในข้อ 3.13 มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นไม่ตรงกับคนอื่นและยืนยันค่าตอบเดิม โดยให้เหตุผลว่า ควรเป็นหน้าที่ของสพม.และสพป.

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.15	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.16	4	4	4,5	4,5	4,5	4,5	0.00	1.00	1.00	1.00	มาก	มาก	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความพึงพอใจตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.17	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.18	5	5	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์รายด้านและรายข้อแนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการนเทศการศึกษา (EDFR รอบที่ 3) เปรียบเทียบกับ EDFR รอบที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	แนวโน้มความเข้าใจได้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	มัธยฐาน (Median)		ฐานนิยม (Mode)		ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mode-Median)		พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR=Q ₃ -Q ₁)		โอกาสความเป็นไปได้		ความสอดคล้องของความคิดเห็น	
		EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3	EDFR รอบที่2	EDFR รอบที่3
3.19	ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3.20	ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ	5	5	5	5	0.00	0.00	1.00	1.00	มากที่สุด	มากที่สุด	สอดคล้อง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 ในการทำ EDFR รอบที่ 3 เพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ยังมีความคิดเห็นว่าแนวโน้มโอกาสความเป็นไปได้ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับ มากขึ้นไป (Med. ≥ 3.50) และมีความสอดคล้องของความคิดเห็น (IQR ≤ 1.5 , Med.-Mo. ≤ 1.00) จำนวน 19 ข้อ เหมือนเดิมกับการทำ EDFR รอบที่ 2 คือใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ ใช้กระบวนการ PDCA และแนวทางการบริหารใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการนำ เสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวนหนึ่งโรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ หนึ่งคน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ และใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง

จากสาระที่ได้จากตารางที่ 4-6 ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ 44 แนวทาง ดังนี้

ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา มี 5 แนวทางคือ ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ดูแลในระดับกระทรวง ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา และ ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสภาพปัจจุบันได้มีการกำหนดให้มีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแล้ว และได้แบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบในภาพรวม

ไม่ได้แบ่งตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา และยังไม่มีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานกลาง แต่ก็ได้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา ทำหน้าที่เร่งรัด ปฏิรูปการจัดการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ แล้ว

ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบมี 20 แนวทางคือ การรับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัด และใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก ดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ให้ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษาอย่างจริงจัง กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญกำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตร สถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบ การนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร พัฒนาระบบและมาตรฐาน การนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน และ สร้างความ เท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมี คุณภาพ ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัจจุบันก็พบว่า ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ทำหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และ ลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและมีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เป็นฝ่ายกำหนด

ยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย มีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ โดยการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทำหน้าที่ กำกับ ควบคุม ตรวจสอบ กลั่นกรองงาน และวางแผนการปฏิบัติงานของกลุ่ม

ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา มี 19 แนวทาง คือ ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนามหาวิทยาลัย ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการนำ เสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็ก รักครู ครุรักเด็ก ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน หนึ่งโรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ หนึ่งคน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศ การศึกษา ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ และ ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง ซึ่งในสภาพปัจจุบันกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและ

สนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กระบวนการนิเทศเชิง
กำกับ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
โดยการกำกับ ติดตามงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อน
ประสานงาน เร่งรัด ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทาง
การศึกษาในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ 2) เสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 19 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ ระดับภูมิภาค หรือ 2) เป็นผู้บริหารระดับจังหวัด หรือ 3) เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) 2) แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ และประสานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ และนัดหมายวัน-เวลา-สถานที่ที่จะเข้าสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตาม วัน เวลา และสถานที่ ที่นัดหมายแนะนำตัวและมอบหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร แก่ผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการสัมภาษณ์ จัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพการสัมภาษณ์ 2) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมทั้งได้จัดเตรียมซองจดหมายเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยการจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อย ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบและส่งกลับคืนมาทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Rang) และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 ให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันคำตอบด้วยตนเอง พร้อมทั้งได้จัดเตรียมซองจดหมายเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยการจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อย แล้วรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบและส่งกลับคืนมาทั้งหมดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยการศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร ระเบียบราชการ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และนำผลการศึกษา มาสรุปและสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ขั้นที่ 2 การทำ EDFR รอบที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดเทปและจัดพิมพ์เป็นความเรียง สังเคราะห์และวิเคราะห์แล้วเขียนเป็นประเด็นหรือแนวโน้มในการสร้างแบบสอบถามระดับความคิดเห็นแนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ขั้นที่ 3 การทำ EDFR รอบที่ 2 และการวิเคราะห์ข้อมูล โดย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเรื่องการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 ท่าน ด้วยตัวเอง พร้อมรอรückกลับ และหากผู้เชี่ยวชาญท่านใดไม่สะดวก ผู้วิจัยได้ขอความกรุณาให้ส่งแบบสอบถามดังกล่าวกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Rang) เป็นรายชื่อ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับใหม่โดยใช้ข้อความเดิมโดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ขั้นที่ 4 การทำ EDFR รอบที่ 3 โดย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (EDFR รอบที่ 3) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันคำตอบ ตามที่อยู่ของผู้เชี่ยวชาญที่แจ้งไว้ (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้วิจัยขอความกรุณาให้ส่งแบบสอบถามดังกล่าวกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายชื่อกระทง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ คือมีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 และขั้นที่ 5 การรายงานผล โดยนำประเด็นแนวทางที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50) และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 มานำเสนอเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่ 1) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้วิจัยอ่านบันทึกคำให้สัมภาษณ์ และรายละเอียดที่ได้จากการถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จัดพิมพ์ สรุป จำแนก จัดกลุ่มข้อความจากนั้นนำเสนอผลที่ได้ในรูปความถี่แต่ละแนวโน้มแล้วเขียนเป็นความเรียง

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ในการทำ EDFR รอบที่ 2 โดยการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายข้อ กระทบเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่าง ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (EDFR รอบที่ 3) ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญยืนยัน มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) เป็นรายข้อ กระทบเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่าง ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ดังนี้ คือ มีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 และมีค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 1.00 มานำเสนอเป็นผลการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ 2) เพื่อเสนอ แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร กฎหมาย ระเบียบทางราชการ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการขับเคลื่อนการศึกษานีระดับภูมิภาคและในระดับจังหวัด โดยกำหนด ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและ การจัดการศึกษาตามกฎหมายกำหนด มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน ราชการ และลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และได้มีการแบ่งกลุ่มงานภายในสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ออกเป็น 8 กลุ่ม คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน และ หน่วยตรวจสอบภายใน และพบว่า กลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีการแบ่งกลุ่มงานตามภาระงานได้แก่ กลุ่มงาน เลขาธิการและบริหารเชิงกลยุทธ์ กลุ่มงานการตรวจราชการ กลุ่มงานนิเทศการศึกษา กลุ่มงาน ประเมินผลและประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มงานธุรการ เป็นต้น โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ

ติดตาม และประเมินผลเป็นผู้กำกับ ติดตาม มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา และมีคณะกรรมการ
 ศึกษาธิการจังหวัด เป็นฝ่ายกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุน
 การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาของ
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว
 องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
 ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของสำนักงานศึกษาธิการ
 จังหวัด มีบทบาทหน้าที่ ในการขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล
 การบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ
 โดยการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนว การศึกษา
 ทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสาน
 และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล
 สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการ
 เกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผล
 ตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน
 การสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม
 และประเมินผล การปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัด
 การดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ ปฏิบัติงาน
 ร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย เพื่อยกระดับ
 คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ในจังหวัด ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ
 และในทุกช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทย
 ให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยใช้กระบวนการนิเทศเชิง กำกับ ติดตาม
 ตรวจสอบประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยการกำกับ
 ติดตามงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อน ประสานงาน
 เร่งรัด ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด
 ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ของชาติ

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
 มีทั้งหมด 44 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา
 มี 5 แนวทาง ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบมี 20 แนวทาง และด้านกระบวนการ
 นิเทศการศึกษามี 19 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา มี 5 แนวทาง คือ
 1) ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ 2) ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 3) ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่ได้รับผิดชอบ 4) ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา และ 5) ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2.2 ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ มี 20 แนวทาง คือ 1) รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด 2) จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด 3) คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา 4) กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน 5) สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ 6) จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด 7) กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน 8) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด 9) ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด 10) ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง 11) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 12) สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ 13) ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม 14) ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัด และใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก 15) ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ 16) ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 17) ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง 18) จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ 19) วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร และ 20) พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศ การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา

2.3 ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา มี 19 แนวทาง คือ 1) ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู 3) ใช้กระบวนการนำ เสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก 4) ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม 5) ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา 6) ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร 7) ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring 8) ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา 9) ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง 10) ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน 11) ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง 12) ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู 13) ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย 14) ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู 15) ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา 16) ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ 17) ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง 18) ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ และ 19) ใช้กระบวนการประเมินผลผลิต กระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้วิจัยอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ 2) เพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จากการศึกษาพบว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภูมิภาคและในระดับจังหวัด โดยให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดย กลุ่มนิเทศ ติดตาม และ

ประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จะมีผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทำหน้าที่ กำกับ ควบคุม ตรวจสอบ กลั่นกรองงาน และวางแผนการปฏิบัติงานของกลุ่มฯ และในแต่ละจังหวัดจะมีจำนวนอัตรา ของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนสถานศึกษาในสังกัดของ จังหวัดนั้น ๆ ในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ได้กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบไว้ ดังนี้ รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และ ตามที่ กศจ. มอบหมาย ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และ ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และ ประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำกรอบการประเมินผลการ ปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ยังพบว่า ในกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในแต่ละจังหวัด ส่วนใหญ่ใช้กระบวนการนิเทศเชิง กำกับ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผล และสนับสนุนการตรวจ ราชการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยการกำกับ ติดตามงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด ตรวจสอบ และประเมินผล การบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มีมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคที่มีความซับซ้อนและสั่งสมมา เป็นเวลานาน ให้สามารถพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูป การศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ประกาศแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มงานไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่กำหนดเป้าหมายให้มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วม และยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ต้องการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่ต้องการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ กำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาด้านการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จากการศึกษาพบว่าแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีทั้งหมด 44 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา มี 5 แนวทาง ด้านบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ มี 20 แนวทาง และด้านกระบวนการนิเทศศึกษามี 19 แนวทาง

2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 แนวทาง คือ ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงานที่รับผิดชอบ ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา และ ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เนื่องจากศึกษานิเทศก์ต้องมีหน้าที่ดูแลคุณภาพการจัดการเรียนการสอน นิเทศติดตามและดูแลงานวิชาการในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และดูแลงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องและสามารถตอบสนองเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ของ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม ดังนั้นกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกลุ่มงานที่มีความจำเป็นด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างมีคุณภาพ การแบ่งกลุ่มงาน และมอบหมายงานตามความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล การกำหนดภารกิจ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้ศึกษานิเทศก์

สามารถดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ครอบคลุม และตรงตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา การมอบหมายความรับผิดชอบตามสาระวิชาที่ถนัดหรือความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดในการทำงาน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางหนึ่ง ที่พร้อมจะช่วยเหลือครูในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้การนิเทศการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ได้แบ่งกลุ่มงานภายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดออกเป็น 8 กลุ่ม คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน และหน่วยตรวจสอบภายใน

2.2 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย 20 แนวทาง คือ รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัดและใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของศึกษานิเทศก์ ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ

กระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร และ พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศ การศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยแบ่งกลุ่มได้ 3 บทบาทคือ

2.2.1 บทบาทด้านการกำหนดนโยบาย 7 แนวทาง คือ รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงาน ของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้างแรงจูงใจให้บุคคล เข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์ จัดทำโครงการรองรับ นโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด และ กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเมื่อมีการรับนโยบายจากส่วนกลาง แล้วควรมีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด โดยการจัดทำแผนพัฒนา กำหนด นโยบาย เป้าหมาย และทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด ทำโครงการรองรับ และมีการ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด เพื่อกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน และมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ให้เพียงพอกับจำนวน สถานศึกษา กำหนดภารกิจงานของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการคัดเลือก บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็นศึกษานิเทศก์ เพื่อให้สามารถทำภารกิจการศึกษา ส่งเสริม การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ครอบคลุมทุกระดับของการจัดการศึกษาในจังหวัด และส่งเสริม และสร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคคล ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้มีสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของ กระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ ส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตาม นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการ ดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับ มอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และ ประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

2.2.2 บทบาทด้านการกำกับ ติดตาม 5 แนวทาง คือ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานการนิเทศการศึกษาของจังหวัด ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและ ประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบ การนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และ สร้างความเท่าเทียม และลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและระดับจังหวัด โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหาร และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่นเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคน ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงาน ศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจั ดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและ ทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ประสานและสนับสนุน การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.3 บทบาทด้านการส่งเสริม สนับสนุน 8 แนวทาง คือ ประสานความร่วมมือ กับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบ มีส่วนร่วม ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัดและใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความ คิดเห็น ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของ ศึกษาธิการภาค ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการ จัดการศึกษาแก่สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตร สถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบ การนิเทศภายในของโรงเรียนให้เข้มแข็ง เอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูล

สารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร และ พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับประกาศ การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย เช่นเดียวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักการ จัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) และโมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน “ประเทศไทย 4.0” ต้องการเตรียมคนไทย 4.0 เพื่อก้าวสู่โลกที่หนึ่ง เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย (Purposeful Learning) การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Generative Learning) การเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ (Result-Based Learning) และการเรียนรู้เพื่อส่วนรวม (Mindful Learning) นอกจากนี้ สังกัด อุทรานันท์, บริกส์ และ จัสท์แมน (Briggs and Justman), กิติมา ปรีดีติติกได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น สร้างขวัญและกำลังใจ และส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตรการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อประสานสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการ

2.3 กระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 19 แนวทาง คือ ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้กระบวนการนำ เสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษาใช้กระบวนการ PDCA และแนวทางการบริหารใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching &

Mentoring ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวนหนึ่งโรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์หนึ่งคน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย ใช้กระบวนการให้ความรู้ ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ และ ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.3.1 กระบวนการเชิงบูรณาการ 5 แนวทาง คือ ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ และมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้กระบวนการนำเสนอ นวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็นทีม และ ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แฮริส (Harris) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินสภาพการทำงาน เพื่อเป็นการศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาที่แท้จริง การจัดลำดับความสำคัญของงาน เป็นการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์และกิจกรรมต่าง ๆ การออกแบบการทำงาน เป็นการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การจัดสรรทรัพยากร เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน และ การประสานงาน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ และงานวิจัยของ วรรณพร สุขอนันต์, จิรัชญา พัดศรีเรือง, อดุลย์ วงศ์ก้อม, ศศิกัญจน์ โพธิ์ลังกา, ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล, กริษา โพรามาต และจอห์น ริชโซ (Risso) ที่พบว่าองค์ประกอบ และปัจจัยแห่งความสำเร็จของงานนิเทศการศึกษานั้นคือ การช่วยเหลือด้วยกัลยาณมิตร การสร้างความสัมพันธ์อันดี การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา

2.3.2 กระบวนการกำกับ ดูแล 6 แนวทาง คือ ใช้กระบวนการ PDCA และแนวทางการบริหาร ใช้กระบวนการพัฒนาแบบ Coaching & Mentoring ใช้กระบวนการจัดสายงานนิเทศในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวนหนึ่งโรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์หนึ่งคน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่อง ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน และใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการ กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน การศึกษาในระดับจังหวัด ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาในระดับจังหวัด รวบรวมศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัดและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนอกรากนั้น สังกัด อุทรานันท์, กิติมา ปรีดีดิติก, วัชรรา เล่าเรียนดี, บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman), เบอร์ตันและบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner), ที่กล่าวว่า หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษาเป็นหลักการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยอาศัยความร่วมมือ และสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ เป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับความต้องการของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้งานวิจัยของ ทองใบ ทองมาก,สิริรัตน์ เกษประทุม,สิริกร คำมูลและสุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์ พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษาให้ชัดเจนและดำเนินการนิเทศแบบต่อเนื่องไม่รู้จบ

2.3.3 กระบวนการช่วยเหลือ แนะนำ 4 แนวทาง คือใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผ่านกระบวนการนิเทศมาช่วยเหลือครู ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยในการนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้กับครู และใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 ดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร โดยยึดหลักคุณภาพ และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนตาม ช่วงวัย ประเภท และระดับการศึกษา เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็น

เครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย และสังกัด อุทยานันท์ ที่กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาควรทำเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง คือมีการวางแผน ปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การให้ความรู้ความเข้าใจว่าควรจะทำอย่างไรจะได้ผลงานออกมามีคุณภาพ การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การสร้างขวัญ กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและพึงพอใจในการทำงานและ การประเมินผลการดำเนินงาน

2.3.4 กระบวนการประเมินผล 4 แนวทาง คือ ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศ ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ และใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ต้องพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศ ในอนาคต เช่นเดียวกับ แอคคีสัน และ กอล (Acheson and Gall) ที่กล่าวว่า กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย การประชุมเพื่อวางแผน ให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ตนเองสนใจ สังเกตการณ์สอน และการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์การสังเกตการณ์สอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข และ สังกัด อุทยานันท์ ที่กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย การวางแผน ปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การให้ความรู้ความเข้าใจว่าควรจะทำอย่างไรจะได้ผลงานออกมามีคุณภาพ การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การสร้างขวัญ กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและพึงพอใจในการทำงานและ การประเมินผลการดำเนินงาน และงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค, อดุลย์ วงศ์ก้อม, ศศิกานุจน์ โพธิ์ลังกา, ยุพิน ยืนยง, พรรณมาศ พรหมพิลา, ภันชิตรา สุปการ, มุรานกิ (Murangi) และเบยีน (Beyene) ที่ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย การวัดและประเมินผลการนิเทศโดยมีการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการระบบการนิเทศ
การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัย เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ
ขับเคลื่อนการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรมีกระบวนการขับเคลื่อน การทำงานของกลุ่มนิเทศ
ติดตามและประเมินผล ให้สามารถนิเทศ ติดตาม และส่งเสริม สนับสนุนงานด้านวิชาการให้ครอบคลุม
การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับในจังหวัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาของ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. ควรมีการศึกษา วิจัย เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการการนิเทศ
การศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

รายการอ้างอิง

- Carl D. Glickman. **Supervision of instruction**. Newton, Massachusetts: Ally and Bacon, 1985.
- Carter V. Good. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Bok Company, Inc, 1959.
- Cruz, O. J. "The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Educational." Doctoral Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champian, 2000.
- Daniel Jeran. "Rol Expectation of Elementary School Supervisions in Open-Speed School Which Emphasized Team Teaching and Individualized Instriction." **Dissertation Abstracts International** 36, 5 (August 1975).
- Dew debra. "Teacher Perceptions of the Rol of Content knowledge in the Supervisory Process." **Dissertation Abstracts International** 54 (8 February 1994).
- Glatthorn. **Differentiated supervision**. Washington D.C.: association for supervision and curriculum developmental approach, n.d.
- Glickman, C. D. and Tamashi R.T. "Determining one's beliefs regarding teacher supervision." **Bulletin** 64, 1980.
- Harold, D. Adams and Frank G. Dickey. **Basic Principles of Supervision**. New York: American Book Company, 1953.
- Harris, B. M. **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall, 1990.
- Keith A. Acheson and Meredith D. Gall. **Clinical Supervision and Teacher Development Perservice and Applications**. U.S.A.: John Willey & Sons, 2003.
- Louis A. Allen, อ้างถึงใน สงัด อุทรานันท์. **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.
- Murangi, V. K. "Instructional supervision in Namibia: A study of High school teacher and supervisor perceptions (Africa)." **Dissertation Abstracts International**, 1996.
- Sadd M A 1-Madhi. "The dimensions school supervision as Viewed by Saudi Arabia' Ministry of Education and Riyadh School District supervisors" 7 (January 1983).
- Thomas H. Briggs and Joseph Justman. **Improving Instruction Through Supervision**. New York: McMillan, 1995.

Tilahun Beyene. "The Kind of School Supervision Needs in Developing Countries: Case Study Ethloopia." **Dissertation Abstract International** 56, 80 (January 1983).

William H. Burton and Leo J. Brueckner. **Supervision: A Social Process**. 2nd ed. New York: Appleton – Century Crofts, 1955.

กมล ภู่งประเสริฐ. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: เสริมลีน ซีเอสเอ็ม, 2545.

กรองทอง จิระเดชากุล. **การนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ธารอักษร, 2550.

กริษา โพรมาต. "การนิเทศงานกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร." **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2558.

กิติมา ปรีดีดิถก. **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรภาพพัฒนา จำกัด, 2532.

"คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง, 2559.

"คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 96 ง, 2560.

จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์. "รูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก." **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2552.

จิรัชญา พัดศรีเรือง. "ตัวบ่งชี้สากลของการนิเทศโรงเรียน." **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2555.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. "การวิจัยอนาคต." **วารสารวิธีวิทยาการวิจัยจากข่าวสารวิจัยการศึกษา** 1 (มกราคม – เมษายน 2529).

ดุสิต ทิวถนอม. **การนิเทศการศึกษา หลักการและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

ทองใบ ทองมาก. "รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก." **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**, 2555.

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. "การนิเทศภายในโรงเรียน" **สาสน์นิเทศการศึกษา**, 2550.

นพพงษ์ บุญจิตรดล. **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อองศ์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

บันลือ พฤกษ์วัน. **การนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

"ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580)." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 82ก (13 ตุลาคม 2561).

- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานการศึกษา.” 21 มิถุนายน 2560.
- “ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการ ภาค
และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,” 2560.
- พรรณมาศ พรหมพิลา. “ปัจจัยด้านกระบวนการที่ส่งผลต่อการนิเทศการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2553.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74ก (19 สิงหาคม 2542).
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. **การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- ภัณทิรา สุปการ. “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21.” วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2557.
- ยมนพร เอกปชชา. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2557.
- ยุพิน ยืนยง. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้น
เรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครมณฑลกรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด
การศึกษา.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 221ง (8 กันยายน 2560).
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124, ตอนที่ 47 ก,
2550.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา: เหมการพิมพ์, 2557.
- วรรณดี สุชาพานิชย์. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
จังหวัดชายแดนภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วัชรา เล่าเรียนดี. **การนิเทศการสอน (Supervision of Instruction)**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

_____ . **การนิเทศการสอน**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

วิชัย มานะพิมพ์. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา.”

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นอร์ทกรุงเทพ, 2556.

วินัย เกษมเศรษฐ. **หลักการและเป้าหมายการนิเทศการศึกษา**. ประมวลบทความนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

ศศิภาญจน์ โพธิ์ลังกา. “รูปแบบนิเทศการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2555.

ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล. “การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูภาษาอังกฤษ
ผล.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

สังต์ อุทรานันท์. **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม,
2530.

สามารถ ทิมนาค. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนา
สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **คู่มือศึกษานิเทศก์ แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาระบบ
นิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ศุภสภา, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559**. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.
2560 – 2564)**. (อัดสำเนา), 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: บริษัท
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 –
2564)**. กรุงเทพฯ: (อัดสำเนา), 2559.

สิริกร คำมูล. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2555.

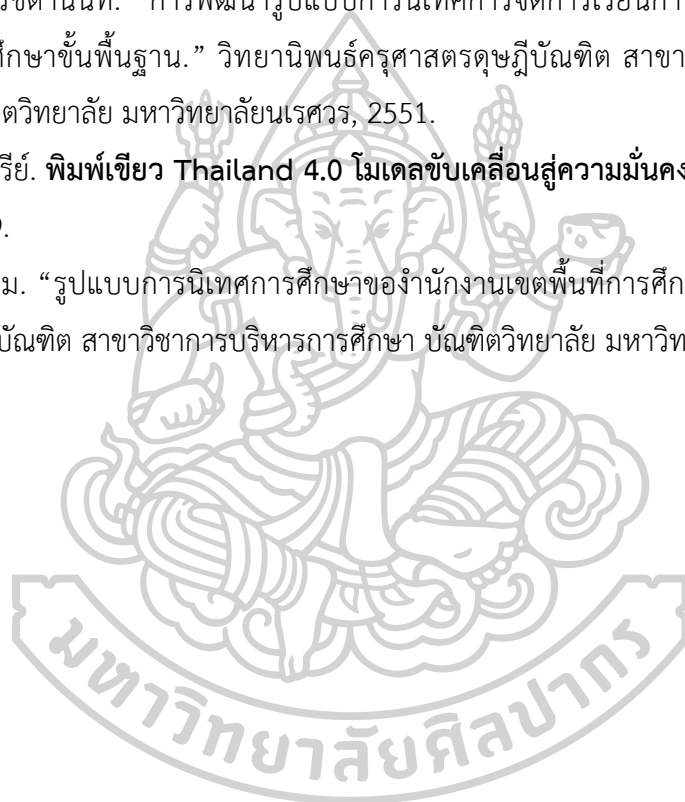
สิริรัตน์ เกษประทุม. “รูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 2553.

สุทนต์ ศรีไสย์. **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

สุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์. “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**. ม.ป.ท., 2559.

อดุลย์ วงศ์ก่อม. “รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6812.2/ ๐๖๘

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

9 มกราคม 2560

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน ดร.ประเสริฐ หอมดี

ด้วย นางขวัญจิรา เจ็ญเขียว รหัสนักศึกษา 56252937 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน/ หน่วยงานที่สังกัด
1	นายกฤตชัย อรุณรัตน์	เลขาธิการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	สำนักงาน กศน. กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2	ดร.เกรียงพงศ์ ภูมิราช	ผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 ศาลากลาง จังหวัดสุพรรณบุรี อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี
3	ดร.จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชา รัตน์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2	กลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัด การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2
4	ดร.จันทิมา อัจฉะสวัสดิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล พระบรมราชานุสรณ์ดอน เจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	โรงเรียนอนุบาลพระบรม ราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ หมู่ที่ 5 บ้านดอนเจดีย์ อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
5	ดร.ประเสริฐ หอมดี	ผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ รองเลขาธิการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 12 (จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด)	อาคารรัชมั่งคลาภิเชก ชั้น 2 (ชั้นลอย) กระทรวงศึกษาธิการ ถนน ราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน/ หน่วยงานที่สังกัด
6	ดร.พะโยม ชินวงศ์	เลขาธิการคณะกรรมการ การส่งเสริมการศึกษาเอกชน	สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
7	ดร.รังสรรค์ อ้วนวิจิตร	ผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี
8	ดร.รัชชัยย์ ศรสุวรรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชโ บริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี	โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ เลขที่ 421 ถ. ยุติธรรม ต. หน้าเมือง อ. เมือง จ. ราชบุรี
9	ดร.วรงค์ดี วัชรกำธร	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ศูนย์พัฒนาการนิเทศและ เร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้น พื้นฐาน-ศนฐ. ชั้น 10 อาคาร สพฐ. 5 เลขที่ 319 วังจันทร์เกษม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
10	ดร.วัฒนา ตรงเที่ยง	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ จัดการศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 8	กลุ่มนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8
11	นายสมชาย วนารักษ์	ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศและ พัฒนา การอาชีวศึกษา ภาคกลาง	ศูนย์นิเทศและพัฒนา การอาชีวศึกษาภาคกลาง
12	ดร.สมนึก พงษ์สกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน หนองไผ่ จังหวัดกาญจนบุรี	โรงเรียนบ้านหนองไผ่ ต.หนองไผ่ อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน/ หน่วยงานที่สังกัด
13	นายสมยศ เพิ่มพงศาเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักงาน การศึกษานอกระบบและ ตามอัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี	สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี
14	ดร.สาโรจน์ ขอจ้วนเดี่ยว	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค สุพรรณบุรี	วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี เลขที่ 74 ถนนขุนช้าง ต. ท่าพี่เลี้ยง อ. เมือง จ.สุพรรณบุรี
15	ว่าที่ร้อยตรี สุพีร์พัฒน์ จองพานิช	ผู้ว่าราชการจังหวัด สุพรรณบุรี ปฏิบัติหน้าที่ประธาน คณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี ศาลากลางจังหวัด ถนน สุพรรณบุรี-ชัยนาท อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
16	นายอริวัฒน์ พันธุ์ประชา	ผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปฏิบัติ หน้าที่ ศึกษาธิการจังหวัด นครปฐม	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ถนนเพชรเกษม ต.พระประ โโทน อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
17	นายอนันต์ กัลปะ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
18	นายอภิชัย ท่ามาน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ปฏิบัติ หน้าที่ ศึกษาธิการจังหวัด กาญจนบุรี	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ถนนแม่น้ำแม่กลอง ต.ปาก แพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน/ หน่วยงานที่สังกัด
19	ดร.อำนาจ สุนทรธรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดไชยชุมพลชนะสงคราม อ. เมือง จ. กาญจนบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดไชยชุมพลชนะสงคราม อ. เมือง จ. กาญจนบุรี

- หมายเหตุ
1. เรียงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามพยัญชนะไทย
  2. ลำดับที่จะไม่ตรงกับที่นำเสนอในบทที่ 4
  3. ตำแหน่งในขณะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข

ตารางกำหนดการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 1)

ที่	ชื่อ สกุล	วันเดือนปี	เวลา	สถานที่สัมภาษณ์
1	นายกฤตชัย อรุณรัตน์ เลขาธิการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	11 พฤษภาคม 2560	13.00 น.- 13.40น.	สำนักงาน กศน. กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2	ดร.เกรียงพงศ์ ภูมิราช ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9	23 พฤษภาคม 2560	08.00 น.- 08.30น.	ห้องผู้อำนวยการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 ศาลากลาง จังหวัดสุพรรณบุรี
3	ดร.จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2	2 พฤษภาคม 2560	10.30 น.- 11.00น.	กลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัด การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2
4	ดร.จันทิมา อชชะสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	30 มกราคม 2560	11.30 น. 12.00น.	ห้องผู้อำนวยการ โรงเรียน อนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
5	ดร.ประเสริฐ หอมดี รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ปฏิบัติ หน้าที่ศึกษาธิการ ภาค 12	9 พฤษภาคม 2560	13.00 น.- 13.30น.	อาคารรัชมังคลาภิเษก ชั้น 2 (ชั้นลอย) กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
6	ดร.พะโยม ชินวงศ์ เลขาธิการคณะกรรมการ การส่งเสริมการศึกษาเอกชน	9 พฤษภาคม 2560	12.20 น. 12.50น.	ห้องเลขาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน

กำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 1) (ต่อ)

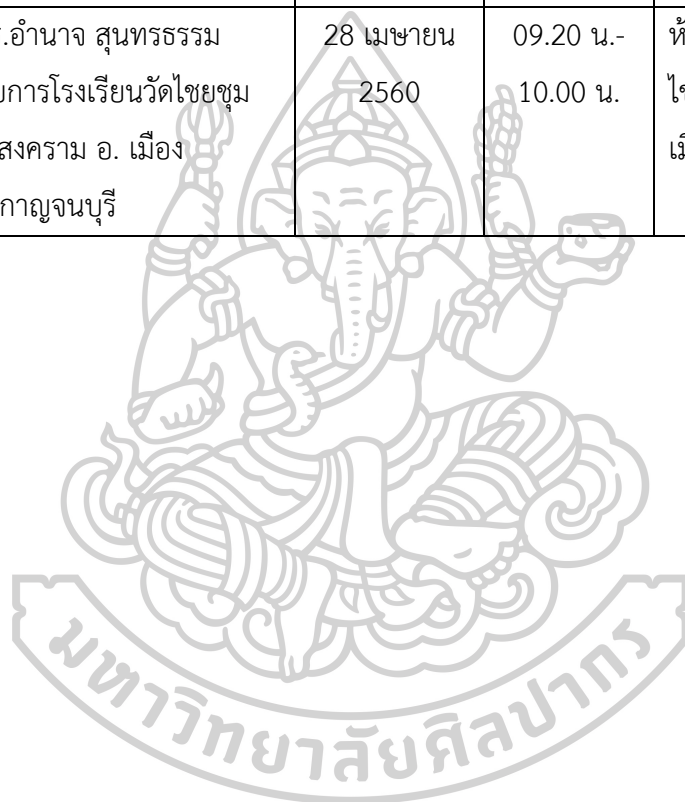
ที่	ชื่อ สกุล	วันเดือนปี	เวลา	สถานที่สัมภาษณ์
7	ดร.รังสรรค์ อ้วนวิจิตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาธิการ จังหวัดราชบุรี	3 มีนาคม 2560	13.30 น. 13.50น.	ห้องผู้อำนวยการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี จังหวัดราชบุรี
8	ดร.รัชชัยย์ ศรีสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชโบริกา นุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี	8 พฤษภาคม 2560	10.00 น.- 10.40น.	โรงเรียนราชโบริกา นุเคราะห์ อ. เมือง จังหวัดราชบุรี
9	ดร.วรศักดิ์ วัชรกำธร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์และ เร่งรัดคุณภาพการศึกษาชั้น พื้นฐาน	6 มีนาคม 2560	13.30 น.- 14.14น.	ศูนย์พัฒนาการนิเทศและ เร่งรัดคุณภาพการศึกษาชั้น พื้นฐาน-ศนฐ. ชั้น 10 อาคาร สพฐ. 5 กรุงเทพมหานคร
10	ดร.วัฒนา ตรงเที่ยง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8	18 พฤษภาคม 2560	08.00 น.- 08.40น.	ห้องประชุมโรงแรม ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี
11	นายสมชาย วนารักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศและ พัฒนา การอาชีวศึกษา ภาคกลาง	3 พฤษภาคม 2560	15.30 น.- 16.00น.	ห้องประชุมโรงแรมวาสิฎฐี จังหวัดสุพรรณบุรี
12	ดร.สมนึก พงษ์สกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนอง ไผ่ จังหวัดกาญจนบุรี	20 มกราคม 2560	13.00 น.- 13.00น.	ห้องผู้อำนวยการ โรงเรียน บ้านหนองไผ่ ต.หนองไผ่ อ.ด่านมะขามเตี้ย จังหวัด กาญจนบุรี

กำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 1) (ต่อ)

ที่	ชื่อ สกุล	วันเดือนปี	เวลา	สถานที่สัมภาษณ์
13	นายสมยศ เพิ่มพงศาเจริญ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา นอกระบบและตามอัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี	1 พฤษภาคม 2560	11.30 น.- 12.00 น.	ห้องผู้อำนวยการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัด กาญจนบุรี
14	ดร.สาโรจน์ ขอจ่วนเตี้ยว ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค สุพรรณบุรี	30 มกราคม 2560	09.00 น.- 12.00 น.	ห้องผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี อ. เมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
15	ว่าที่ร้อยตรี สุพีร์พัฒน์ จองพานิช ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ปฏิบัติหน้าที่ประธาน คณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	16 กุมภาพันธ์ 2560	10.30 น.- 11.10 น.	ห้องผู้ว่าราชการจังหวัด สุพรรณบุรีสำนักงานจังหวัด สุพรรณบุรี
16	นายอริวัฒน์ พันธุ์ประชา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาธิการ จังหวัดนครปฐม	13 มีนาคม 2560	14.00 น.- 14.30น.	ห้องผู้อำนวยการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อ.เมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
17	นายอนันต์ กัลป์ปะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2	16 พฤษภาคม 2560	08.50 น.- 90.40 น.	ห้องผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อ.พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

กำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 1) (ต่อ)

ที่	ชื่อ สกุล	วันเดือนปี	เวลา	สถานที่สัมภาษณ์
18	นายอภิชัย ทำมาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี	2 กุมภาพันธ์ 2560	09.00 น.- 90.40 น.	ห้องผู้อำนวยการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
19	ดร.อำนาจ สุนทรธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไชยชุม พลชนะสงคราม อ. เมือง จังหวัด กาญจนบุรี	28 เมษายน 2560	09.20 น.- 10.00 น.	ห้องผู้อำนวยการโรงเรียนวัด ไชยชุมพลชนะสงคราม อ. เมือง จังหวัดกาญจนบุรี

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (EDFR รอบที่ 1)
เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
(THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT
OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนี้ ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยผู้วิจัยขอความกรุณาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดให้การสัมภาษณ์ ให้ข้อมูล ค่าตอบแทนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เสนอแนะแนวทาง เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์ และส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....สกุล.....
  2. วุฒิการศึกษา .....
  3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
  4. สถานที่ปฏิบัติงาน .....
  5. ประสบการณ์ในการทำงาน .....
  6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ .....
- เบอร์โทรศัพท์.....Email.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ประกอบด้วย

2.1 ตามทัศนะของท่าน เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร โดยพิจารณาในประเด็นโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรเป็นอย่างไร หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรหรือควรใช้กระบวนการนิเทศแบบใด เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

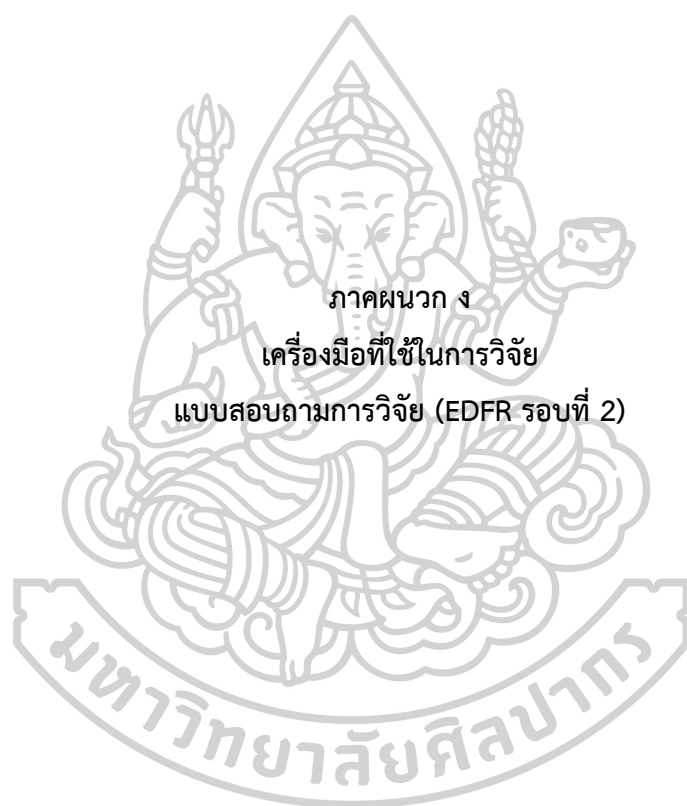
.....

.....

.....

(ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้สัมภาษณ์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้)

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)

แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)
เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
(THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT
OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในประเด็นโครงสร้างการบริหารการนิเทศการศึกษา บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการนิเทศการศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัยนี้ ประกอบด้วยกลุ่มข้อความที่แสดงแนวโน้มต่าง ๆ ความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา	จำนวน 20 ข้อ
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวน 24 ข้อ
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา	จำนวน 20 ข้อ
รวมทั้งสิ้น	64 ข้อ

วิธีการสอบถาม

ขอให้ท่านได้โปรดอ่านแนวโน้มแต่ละด้านเป็นรายข้อแล้วพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยกับแนวโน้มแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด รายละเอียดตามเกณฑ์ดังนี้

1. เกณฑ์การพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยกับแนวโน้มนั้นมากน้อยเพียงใด

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มากที่สุด**

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มาก**

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **ปานกลาง**

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อย**

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อยที่สุด**

ผู้วิจัยใครขอความอนุเคราะห์ให้ท่านได้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและหากท่านมีประเด็นความคิดเห็นอื่นต่อประเด็นแนวนี้อื่นต่าง ๆ เพิ่มเติมสามารถแสดงความคิดเห็นลงในช่อง “ความคิดเห็นอื่น” ได้

2. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วขอความกรุณาท่านได้สอดแบบสอบถามดังกล่าวลงในซองเอกสารที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยและติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว เพื่อส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์

ขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางขวัญจิรา แจ็กภูเขียว

นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา					
1.1 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ					
1.2 ควรมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์ประสานงานและเป็นหน่วยพัฒนาศึกษานิเทศก์					
1.3 ควรมีหน่วยงานกลางในสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นองค์กรอิสระ					
1.4 ควรมีกรมวิชาการของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ					
1.5 ควรมีสำนักรับผู้ตรวจราชการในระดับภูมิภาคเป็นหน่วยบังคับบัญชา					
1.6 ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับภูมิภาค					
1.7 ควรมีหน่วยงานทางวิชาการในระดับจังหวัด					
1.8 ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด					

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (ต่อ)					
1.9 ควรมีหน่วยงานกลางที่เป็นองค์กรอิสระในระดับจังหวัด					
1.10 ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด					
1.11 ควรมีคณะกรรมการในสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดทำหน้าที่นิเทศการศึกษาของหน่วยงานทาง การศึกษาในระดับจังหวัด					
1.12 ควรมีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการนิเทศ การศึกษาในระดับจังหวัด					
1.13 ควรมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 1 คน ดูแล ศึกษานิเทศก์ทั้งระบบ					
1.14 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระงาน ที่รับผิดชอบ					
1.15 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระวิชา และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					
1.16 ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและ ประเภทของการจัดการศึกษา					
1.17 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ					
1.18 ควรมีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบเป็นโซนพื้นที่ในระดับ อำเภอ ดูแลการศึกษาทุกประเภท					
1.19 มีหน่วยศึกษานิเทศก์ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับ เขตพื้นที่การศึกษา					
1.20 ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษาในระดับศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ ของเขต พื้นที่การศึกษา					
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ					
2.1 รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่ การปฏิบัติในระดับจังหวัด					

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)					
2.2 จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และ ทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด					
2.3 จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด					
2.4 กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาทุก ระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน					
2.5 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์ เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้น การทำงานแบบมีส่วนร่วม					
2.6 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการจัด การศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด					
2.7 สั่งการ กำกับ ติดตาม และ ขับเคลื่อนการทำงานของ ศึกษานิเทศก์					
2.8 อบรม และพัฒนา ศึกษานิเทศก์ให้มีความเข้มแข็งและ อย่างต่อเนื่อง					
2.9 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ให้มีความ ชัดเจน					
2.10 ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศ การศึกษาของจังหวัด					
2.11 สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมี คุณภาพ					
2.12 ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับในจังหวัด และใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดมความ คิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก					
2.13 คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็น ศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา					

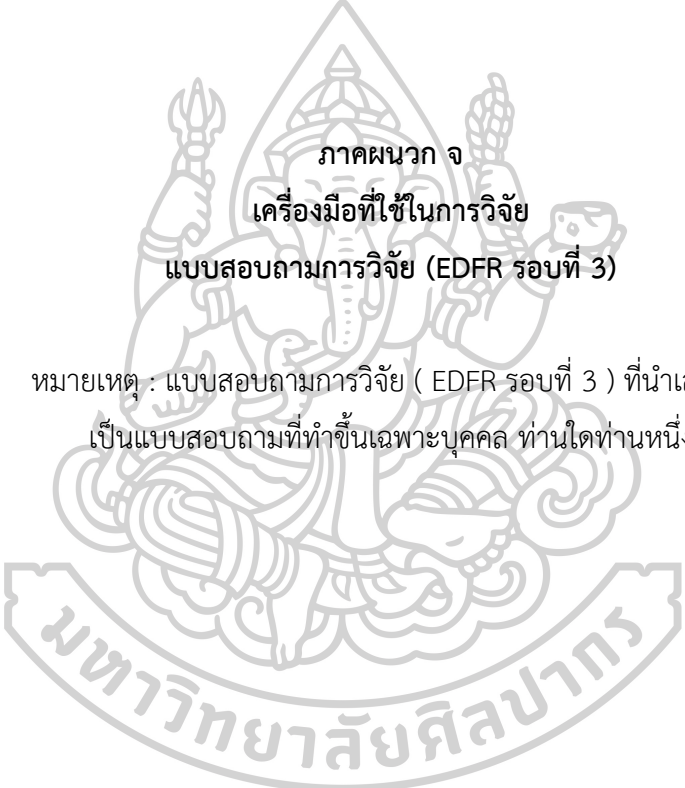
แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)					
2.14 กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศการศึกษา ของจังหวัด ให้มีความสำคัญกับการนิเทศการศึกษาอย่าง จริงจัง					
2.15 กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงาน ของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน					
2.16 สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้าง แรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์					
2.17 ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของ ศึกษานิเทศก์					
2.18 ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการ ทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่ สถานศึกษาทุกระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2.19 ส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสรร และสนับสนุน งบประมาณให้กับสถานศึกษา					
2.20 ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้ มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และ ขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้ เข้มแข็ง					
2.21 จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ					
2.22 วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร					
2.23 พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัด การศึกษา					

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)					
2.24 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการนิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษา					
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา					
3.1 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพ					
3.2 ใช้กระบวนการควบคุม เพิ่มบทบาทการเป็นผู้ ตรวจสอบหรือตรวจราชการ มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือ สั่งการ					
3.3 ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการ ของผู้รับการนิเทศ					
3.4 ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร					
3.5 ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ผ่าน กระบวนการนิเทศ (PLC) มาช่วยเหลือครู					
3.6 ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำ ช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ					
3.7 ใช้กระบวนการพบแบบ Coaching & Mentoring					
3.8 ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่ เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา					
3.9 ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและ ประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง					
3.10 ใช้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก					
3.11 ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยใน การนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย					

แนวโน้มนโยบายที่เป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา (ต่อ)					
3.12 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี ความต่อเนื่อง					
3.13 ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อ ช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการ สอนให้กับครู					
3.14 ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบ การนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะกับ บริบทของแต่ละโรงเรียน					
3.15 ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง					
3.16 ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการ ดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง					
3.17 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็น ทีม					
3.18 ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศ การศึกษา					
3.19 ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับ การทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา					
3.20 ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ					

0	0	1
---	---	---

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3)

หมายเหตุ : แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3) ที่นำเสนอนี้
เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเฉพาะบุคคล ท่านใดท่านหนึ่ง

แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3)
เรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
(THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT
OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (THE EDUCATIONAL SUPERVISION SYSTEM MANAGEMENT OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในประเด็นโครงสร้างการบริหารการนิเทศการศึกษา บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการนิเทศการศึกษา

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อยืนยันตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ในรอบที่ 1 (EDFR รอบที่ 2) เมื่อผ่านการวิเคราะห์ผลวิเคราะห์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากการนำข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมของแต่ละข้อจะมีค่ามัธยฐาน (แทนด้วย Med.) ค่าฐานนิยม (แทนด้วย Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (แทนด้วย $\leftarrow \rightarrow$) ดังรายละเอียดที่ปรากฏในแบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 3) นี้ แต่มีบางข้อที่ท่านมีระดับความคิดเห็นต่างออกไปจากกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีสัญลักษณ์ ★ ในข้อนั้น ๆ ขอความกรุณาให้ท่านโปรดพิจารณาข้อความนั้น (ข้อความสีแดง) อีกครั้ง เพื่อการยืนยันหรือเปลี่ยนระดับความคิดเห็น หากท่านยังยืนยันความคิดเห็นเดิมได้โปรดให้เหตุผลประกอบในช่อง “เหตุผล” จักขอบคุณยิ่ง

3. เกณฑ์การพิจารณาที่ท่านเห็นด้วยกับแนวโน้มนั้นมากน้อยเพียงใด

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มากที่สุด**

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **มาก**

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **ปานกลาง**

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อย**

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในระดับ **น้อยที่สุด**

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางขวัญจิรา แจ็กภูเขียว

นักศึกษาศรีปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

e-mail : kp2554@hotmail.com

เบอร์โทรศัพท์ 089-8406344

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา						
1.1 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ	Med. Mo. ★	← →				
1.2 ควรมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์ประสานงานและเป็น หน่วยพัฒนาศึกษานิเทศก์	Mo.	Med. Mo. ★	← →			
1.3 ควรมีหน่วยงานกลางในสำนักปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ที่เป็นองค์กรอิสระ	Mo.	Med.	★	← →		
1.4 ควรมีกรมวิชาการของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ		Med. Mo.	★	← →		
1.5 ควรมีสำนักรับผู้ตรวจราชการในระดับภูมิภาคเป็นหน่วย บังคับบัญชา	Mo.	Med. Mo. ★		← →		
1.6 ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับภูมิภาค		Med. Mo. ★	← →			
1.7 ควรมีหน่วยงานทางวิชาการในระดับจังหวัด	★	Med. Mo.	← →			
1.8 ควรมีศูนย์การนิเทศการศึกษาในระดับจังหวัด		Med. Mo. ★	← →			
1.9 ควรมีหน่วยงานกลางที่เป็นองค์กรอิสระในระดับ จังหวัด			Med. Mo. ★	← →		
1.10 ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	Med. Mo. ★	← →				
1.11 ควรมีคณะกรรมการในสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดทำหน้าที่นิเทศการศึกษาของหน่วยงานทาง การศึกษาในระดับจังหวัด	Mo.	Med.		← →	★	

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบการนิเทศการศึกษา (ต่อ)						
1.12 ควรมีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการนิเทศ การศึกษาในระดับจังหวัด	Mo. ← →	Med.		★		
1.13 ควรมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 1 คน ดูแล ศึกษานิเทศก์ทั้งระบบ	Mo. ← →	Med.	★			
1.14 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามภาระ งานที่รับผิดชอบ	Med. Mo. ← →		★			
1.15 ควรมีการแบ่งกลุ่มงานของศึกษานิเทศก์ตามสาระ วิชาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	Mo. ← →	Med.	★			
1.16 ควรมีการแบ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ตามระดับและ ประเภทของการจัดการศึกษา	Med. Mo. ← →		★			
1.17 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ	Mo. ←		Med.	★		
1.18 ควรมีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบเป็นโซนพื้นที่ในระดับ อำเภอ ดูแลการศึกษาทุกประเภท	Mo. ← →	Med.		★		
1.19 ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา	Mo. ←	Med.	★	→		
1.20 ควรมีกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษาในระดับศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ ของเขต พื้นที่การศึกษา	Mo. ← →	Med.		★		
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ						
2.1 รับนโยบายจากส่วนกลาง และ ขับเคลื่อนนโยบายสู่ การปฏิบัติในระดับจังหวัด	Med. Mo. ← → ★					
2.2 จัดทำแผนพัฒนา กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และ ทิศทาง ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด	Med. Mo. ← → ★					

แนวโน้มนับความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบ การนิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)						
2.3 จัดทำโครงการรองรับนโยบายจากส่วนกลาง และ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด	Mo. ← →	Med. Mo. ★				
2.4 กำหนดทิศทางการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน	Mo. ← →	Med. ★				
2.5 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานภายนอก เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม	Med. Mo. ← →		★			
2.6 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดูแลงานวิชาการ และการ จัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระดับจังหวัด	Med. Mo. ← →		★			
2.7 สั่งการ กำกับ ติดตาม และ ขับเคลื่อนการทำงานของ ศึกษานิเทศก์	Mo. ← →	Med. ★				
2.8 อบรม และพัฒนา ศึกษานิเทศก์ให้มีความเข้มแข็ง และอย่างต่อเนื่อง	Med. Mo. ← →	★				
2.9 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ให้มีความ ชัดเจน	Med. Mo. ← →		★			
2.10 ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานการนิเทศ การศึกษาของจังหวัด	Med. Mo. ★ ← →					
2.11 สร้างความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา และเข้าถึงการศึกษาทุกระดับทุกประเภทอย่างมี คุณภาพ	Mo. ← →	Med. ★				
2.12 ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกระดับใน จังหวัด และใช้ ICT เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็น ระดม ความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอก	Med. Mo. ← →	★				
2.13 คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาเป็น ศึกษานิเทศก์โดยการประเมินแบบ 360 องศา	Med. Mo. ← →		★			

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)						
2.14 กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อการนิเทศ การศึกษาของจังหวัด ให้มีความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษาอย่างจริงจัง	Med. ←→ Mo. ★					
2.15 กำหนดโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และภารกิจงาน ของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน	Med. ←→ Mo. ★					
2.16 สร้างโอกาสความก้าวหน้าให้กับศึกษานิเทศก์ สร้าง แรงจูงใจให้บุคคลเข้ามาเป็นศึกษานิเทศก์ และให้ขวัญ กำลังใจในการทำงานแก่ศึกษานิเทศก์	Med. ←→ Mo. ★					
2.17 ส่งเสริม สนับสนุน และให้อิสระในการทำงานของ ศึกษานิเทศก์	Med. ←→ Mo. ★					
2.18 ประสานนโยบายกับสถานศึกษาเพื่อลดขั้นตอนการ ทำงาน ให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการศึกษาแก่ สถานศึกษาทุกระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	Med. ←→ Mo. ★					
2.19 ส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสรร และสนับสนุน งบประมาณให้กับสถานศึกษา	Mo. ←→ Med. ★					
2.20 ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และขับเคลื่อนการสร้างระบบการนิเทศภายในของ โรงเรียนให้เข้มแข็ง	Mo. Med. ←→ ★					
2.21 จัดทำเอกสาร คู่มือและสื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการ นิเทศ เพื่อพัฒนางานวิชาการ	Med. ←→ Mo. ★					
2.22 วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับครูและผู้บริหาร	Med. ←→ Mo. ★					

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)						
2.23 พัฒนาระบบและมาตรฐานการนิเทศการศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการและประเภทของการจัดการศึกษา	Med. ← → Mo. ★					
2.24 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยรูปแบบและนวัตกรรมการ นิเทศ เพื่อให้มีระบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา	Med. ← → Mo. ★					
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา						
3.1 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายการนิเทศ เน้นการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพ	Med. ← → Mo. ★					
3.2 ใช้กระบวนการควบคุม เพิ่มบทบาทการเป็นผู้ ตรวจสอบหรือตรวจราชการ มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือสั่งการ	Mo. ← → Med. ★					
3.3 ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน วิเคราะห์ความต้องการ ของผู้รับการนิเทศ	Med. ← → Mo. ★					
3.4 ใช้กระบวนการ PDCA และ แนวทางการบริหาร	Med. ← → Mo. ★					
3.5 ใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ผ่าน กระบวนการนิเทศ (PLC) มาช่วยเหลือครู	Med. ← → Mo. ★					
3.6 ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แนะนำ ช่วยเหลือครู ไม่ใช่ตรวจตราหรือสั่งการ	Mo. Med. ← → ★					
3.7 ใช้กระบวนการแบบ Coaching & Mentoring	Med. ← → Mo. ★					
3.8 ใช้กระบวนการจัดสายงาน นิเทศในสาขาวิชาที่ เชี่ยวชาญและประสานส่งเสริมการจัดการศึกษา	Med. ← → Mo. ★					

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา (ต่อ)						
3.9 ใช้กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน มีการวัดและ ประเมินผลการนิเทศทุกครั้ง	Mo. Med. ★	→				
3.10 ใช้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ครู คุรุรักเด็ก	Mo. Med. ★	→				
3.11 ใช้สื่อ ICT และ สื่อประเภทสังคมออนไลน์มาช่วยใน การนิเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการนิเทศให้หลากหลาย	Med. Mo. ★	→				
3.12 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงลึกอย่างน้อยจำนวน 1 โรงเรียนต่อศึกษานิเทศก์ 1 คน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ มีความต่อเนื่อง	Med. Mo. ←	→	★			
3.13 ใช้กระบวนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อ ช่วยเหลือครู ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการ สอนให้กับครู	Med. Mo. ←	→	★			
3.14 ใช้กระบวนการออกแบบการนิเทศ กำหนดรูปแบบ การนิเทศให้ชัดเจน และเลือกวิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับ บริบทของแต่ละโรงเรียน	Med. Mo. ←	→	★			
3.15 ใช้กระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ และนิเทศอย่างต่อเนื่อง	Mo. Med. ←	→	★			
3.16 ใช้กระบวนการประเมินผลผลิตกระบวนการ ดำเนินงาน สรุปและรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง	Mo. ←	Med. Mo. →	★			
3.17 ใช้กระบวนการนิเทศเชิงระบบ เน้นการทำงานเป็น ทีม	Med. Mo. ←	→	★			
3.18 ใช้ทฤษฎีเชิงระบบในการขับเคลื่อนการนิเทศ การศึกษา	Med. Mo. ←	→		★		

แนวโน้มความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการระบบการ นิเทศการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
3. กระบวนการนิเทศการศึกษา (ต่อ)						
3.19 ใช้กระบวนการสร้างขวัญกำลังใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับ การทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะแก่ครู ให้กำลังใจแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษา	Med. Mo. →	★				
3.20 ใช้กระบวนการประชุม และให้ข้อมูลย้อนกลับ นำเสนอความจริงกับผู้รับการนิเทศ	Med. Mo. →	★				

0 0 1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางขวัญจิรา แจ็กภูเขียว
วัน เดือน ปี เกิด	18 ตุลาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอก เคมี จากสถาบันราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2556 ศึกษาต่อระดับ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	260/33 ถนนแสงชูโตใต้ ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000 เบอร์โทรศัพท์ 089-8406344

